

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIRDURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nax. Augenthaler & Emerio Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körtl).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — **RECLAMĂ** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 52.)

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile postale din intru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Tergul Inului Nr. 30. etagin
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — În asem-
plar 10 bani. — Atăz abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 286.—Anul LXVI.

Brașov, Joi 25 Decemvrie.

1903.

Din cauza sfințelor srbători ale Crăciunu-
lui și sf. Stefan, diarul nu va apăre până Luni s'era.

Datorie și devotament.

Liniștea, care ne cuprinde sufle-
tul în clipitele și orele ce le petre-
cem în cercuri familiare și intime
prăznuind sfințele srbători ale resă-
ririi luminei cunoscinței, ne va des-
lega băierile inimii și ne va curăți
cugetele, ca să putem arunca o pri-
vire limpede și luminosă asupra vie-
ții noastre creștinesci și românesci.

Nu odată ori de două-ori pe an
la srbătorile cele mari, ci în dimi-
năta fie-cărei zile, date și lăsate
noue de bunul Dumnezeu, ar trebui
să ne întrebăm, cu totă sfiela și
evlavia, cu totă cinstea și venera-
țiunea ce-o datorim memoriei scumpe
a moșilor și strămoșilor noștri: Mai
suntem noi încă și adî acei Români
de viață veche, cu inima la loc și cu
fruntea ridicată, cum au fost pro-
părinții noștri și cum ei ni-au lăsat
cu limbă de morțe să nisuiam a fi
în toate timpurile?

Am fi și suntem dator să ne
punem necurmat acăsta întrebare,
dându-ne bine s'ema, decă trăim și
ne purtăm și adî așa cum se cuvine
unei adevărați creștini și Români?

Avem îndatoriri mari de impli-
nit. Avem și noi Români păraginiți
și urgisiți de sorte, o chemare de im-
plinit față cu noi inși-ne, față cu in-
trăga omenime.

Ori nu cumva noi,ăștia dintre
Tisa și Carpați, ne-om fi pierdut
tote dreptățile, așa ca să nu mai
putem să fim stăpâni peste voința
noastră, să nu ne mai fie iertat a ne
ingriji de viitorul nostru și a trăi
ca ceea-ce ni-a lăsat Dumnezeu
sfântul?

Atunci cine să cugete pentru
noi, cine să ne îndrepteze pe cără-
rile vieții, cine să ne aibă de grije?
Nu cumva aceia, cari vor să ne in-
funde și să ne năbușescă cu cultură
străină, cu obiceiuri și moravuri
străine?

Așa ar urma să fie, decă am
lăsa să ne ducă valurile încătrău
s'ar nemeri și nu vom mai da din
mâni și din picioare, ca, luptând cu
ele, să le stăpânim furia și să ne
ușurăm scăparea la țerm.

Dér nu se pôte ca un popor
așa de numéros și viguros, cum este
al nostru, s'ajungă în veacul al XX-
lea să uite că el și numai el este
chiamat și îndatorat „să-și croiescă altă
sorte“, cum i-a cântat nemuritorul
său bard național.

Pentru a desevirși marea și
greaua lucrare, de care vorbește
poetul, se cer înainte de toate caracte-
tere, tari ca diamentul și curate ca
cristalul, se cer bărbați de inimă
curagioși și energici și se pretinde
apoi ca aceștia să lucreze cu iubire
și cu devotament împreună, să lu-
creze cu plan și bună împărțelă, în
mod sistematic, cum se mai dice.

Pentru acest scop cei chemați
de a fi aluățelul, din care să răsără
marea lucrare de reculegere și de
salvare a românismului nostru ame-
nințat, trebuie ca înainte de toate ei

inși-și să fie pe deplin consciu de
problema și îndatorirea lor față cu
poporul.

Mult a mai jertfit acest popor,
multe lacrimi ale lui au udat pres-
cura, pânea și mălaiul, cu care
și-a hrănit și și-a crescut pe fii săi.
A sosit decî timpul ca aceștia să-și
arate recunoscința lor, să înțelégă,
că au o datorie sfântă de implinit
dând, în aceste vremuri de mari
ispite și mult amenințătore, mână
de ajutor neamului lor.

Să nu credă cumva cei înarmați
cu invetătură și cu avere dintre noi,
că cu câte o faptă de binefacere
său de încurajare și sprijinire na-
țională au făcut destul și și-au spălat
urechia.

Poporului nostru nu i-se mai
pôte ajuta cu mică contribuiri, de
simpatie și de milă, din partea fiilor
săi, cari mulțumită nespusele sale
indurări și jertfe, au avut norocul a
ajunge la o treptă intelectuală și
materială, care să le facă cu puțință
a da sprijin și altora.

Astăzi se pretinde dela fii lu-
minați și cu dare de mână ai na-
țiunii cu totul alt-ceva. Ei numai
așa își vor puté plăti parte din da-
toria ce le-a crescut, decă se vor dedica cu
trup și suflet causei lui sfințe și nu
vor cruța nimic nici oboselă, nici
luptă, nici avere, nici viață pentru a
face ca ea să iasă biruitoare.

Așader ca să fim la înălțimea
chiamării noastre, ca creștini și Ro-
mâni adevărați, ni-se cere să ne
desmeticim cu o oră mai curând din
buimăcēla, în care ni-au adus nise
împrejurări încurcate și mult in-
greuiate prin slăbiciunile noastre
proprii.

Să ne dăm s'ema odată cum se
cade de starea noastră, de faptul,
că numai și numai dela noi, dela
hotărirea și energia noastră at'ernă
ca ea cel puțin să se îndrepteze încât-
va, decă nu se va puté tocmai îmbună-
țati așa de curând.

Numai o singură puțință avem
de a ne reculege și de a ne con-
centra puterile pentru a continua
lupta de apărare națională și acăsta
este: să ținem cu credință la programul
nostru național și la toate hotăririle
ce le-am luat și le-am consfințit cu
votul nostru unanim în adunările
noștre naționale.

Ținând cu tărie la stégul soli-
darității noastre naționale ne va re-
sări de sigur tuturor lumina cunos-
cinții și vom găsi calea, ce ne va
duce la mântuire.

Revistă politică.

Glasul ingerului, care înainte
cu o mie nouă sute trei ani vestise
păstorilor de lângă Vifheim nascerea
Mântuitorului lunei, mărire întru cei
de sus, pace și bunăvoire pe pă-
mânt, răsună și adî în mijleul mili-
nelor creștinătății. El nu întâmpină
însă pace și bunăvoire, ci luptă și
dușmănie între nemurile globului
nostru. Om pe om se pizmuesce și
se asupresce, cei mari și tari um-

blă să dripescă pe cei mici și slabi,
și dorul după mărire și avuție,
egoismul strimt și păcătos, îi mână
pe unii în luptă nebună contra al-
tora, îi aduce în conflict cu porun-
cile lui Dumnezeu și-i face să fie
certați cu proverbul: „ce ție nu-ți
place, altuia nu-i face“.

Nu trebuie să căutăm în depăr-
tări și 'n alte țeri pilde de *asuprire
și nedreptățire*, căci n'avem decă să
aruncăm o privire în jur de noi,
aici în țera și pe pământul unde
ne-a aședat prevedința, pentru ca să
ne convingem, că așa este. Ne asu-
presce și nedreptătesce pe noi Ro-
mâni și pe cele-lalte popore ne-
maghiare politica guvernelor un-
guresci, care și-a pus de țintă a crea
din țera acăsta poliglotă un stat uni-
tar național maghiar, a contopi în
limbă și sentimente poporele nema-
ghiare într'o singură rassă, cea ma-
ghiară.

Ținta acăsta au urmărit'o și o
urmăresc toate guvernele un-
guresci de la 67 încōce, cu mai mult s'eu
mai puțin succes. Și o urmăresce și
guvernul actual, despre ale cărui ten-
dințe față cu naționalitățile am
avut prilej a ne convinge în l'ur
și înă acum.

Oe alta însemnă, de pilda, cele
ce le-a spus ministrul un-
guresc de culte și instrucțiune publică
Albert Berzeviczy într'o vorbire ce a adre-
sat-o deputațiunii alegătorilor săi,
care s'a dus să-l felicite cu ocași-
nea anului nou apusen? Din cele ce
le-a spus ministrul *Berzeviczy* reiese
lămurit, că n'are gând bun față cu
școlele populare nemaghiare și cu insti-
tutele pedagogice. E în lucrare, dise-
el, un proiect de lege, prin care de
oparte să se sistematizeze ajutoarele ce
le va da statul școlelor confesionale
nemaghiare, să se asigure invetărea
limbei maghiare în măsură deplină
în aceste școle și să se pună stavilă
„uneltirilor ce se fac prin școlele con-
fesionale în contra statului și a na-
țiunii“.

E vorba așa-dér, ca guvernul să
ia măsură prin lege a încărcă și mai
mult școlele populare nemaghiare cu
invetărea limbei un-
guresci, prin ceea
ce se face aprōpe cu neputință cul-
tivarea elevului nemaghiar în limba
sa proprie, ér școlele confesionale de-
ven ast-fel pepiniere de maghia-
risare, susținute din sudōrea și jert-
fele noastre proprii.

Pôte că ministrul școlelor a
voit anume să profite de ocașie a
spune ceea ce le-a spus, ca să in-
dulcescă puțin pe obstructioniști și
să-i dumirescă asupra nisuițelor și
sentimentelor de care se conduce
guvernul față cu naționalitățile. De
câte-ori guvernele sunt în strimțore,
tot-dēuna încercă a desarma pe cei
cari il combat, punându-le în vedere
reglementarea naționalităților pe un
teren s'eu altul, temă acăsta, care
gădile pofta nesăturată a șoviniștilor.

Situația însă e adî de așa na-
tură, că nici în schimbul promisiu-
nilor de felul acesta, *obstrucțiunea nu vré
să desarmeze*. Despre asta a dat do-
vedă neîndoiōse în cele două ședințe
din urmă ale dietei, în care obstrucțiunea

a combătut cu succes guvernul. —
Luni s'a încheiat desbaterea ge-
nerală asupra proiectului de recruți.
Eri, Marti, s'a început desbaterea pe
paragrafi (specială.) Șeful grupului
obstructionist, deputatul Szederkényi
a ținut un lung discurs în contra
proiectului.

Obstructioniștii au hotărît, într'o
conferență mai recentă, ca să con-
tinue lupta, adecă obstrucțiunea, toți
să ia cuvēntul la desbaterea specială
și să presente proiecte de resoluții
la singuraticii paragrafi ai proie-
ctului. În chipul acesta ei pot să lun-
gescă desbaterea încă vr'o două s'ep-
tēmăni, pentru-ca să se implinescă
profeția unora, că până la finele lui
Ianuarie proiectul de recruți nu va
fi trecut definitiv prin desbaterile ca-
merei.

In jurnalistica din lumea întrégă
se vorbește adî foarte mult despre
*pericolul unui rēsboi între Rusia și
Japonia*. Cetitorii noștri cunosc sim-
burele conflictului ruso-japones. Pen-
tru adî vom spune, că după ultimele
sciri, Japonia nu vré să lase nimic
din pretensiunile ei în obștin-
mandeluriana și coreeană și declară,
că nu va da înapoi în fața unei cioc-
niri cu Rusia. Pregătirile ei pentru
trupele de marină și uscat continuă
cu activitate.

Tot așa face și Rusia. Din or-
dinul ministrului de rēsboi rusesc,
au plecat în Asia orientală mai multe
trenuri militare, cu considerabile
transporturi de trupe și munițiuni.
Tot-odată pentru a preveni o even-
tuală surprindere la granița de sud-
ost a imperiului, garnisōnele din a-
cēstă regiune au fost considerabil
întărite.

Anglia fiind mult interesată în
acest conflict și mai avēnd și legă-
turi de alianță cu Japonia, amiralita-
tatea englesă desfășură o mare ac-
tivitate. S'a dat ordine urgente pre-
fecturilor maritime, ca în timpul cel
mai scurt posibil, să se înarmeze toate
bastimentele de rēsboi disponibile.
O puternică flotă de rēsboi va pleca
până la 15 Ianuarie în estremul Ori-
ent spre a întări escadra britanică
de pe cōsta Chinei.

De la frații noștri din Bucovina.

Diarul „Deșteptarea“ din Cer-
năuți ne aduce îmbucurătorele scire,
că după regretabilele atacuri perso-
nale și calomniile, cari scoboriseră
atât de jos nivelul desbaterilor dietei
bucovinene, în ultimele două ședințe
dieta a lucrat cu spori și folos pen-
ru poporul român bucovinean, fără
să se fi produs cea mai mică notă
discordantă.

Discuțiunile au fost obiective și
fără o umbră de atacuri personale.
„Mintnea cea mare s'a întēmplat“,
dice numita fōie. Anume:

În ședința de la 30 Dec. st. n.
s'a votat o sporire provisorie de 25%
a tuturor salariilor invetătorilor de
la școlele populare cu începere de
la 1 Ianuarie 1904, până când o
sporire definitivă se va face printr'un
proiect de lege.

In şedinţa de la 31 Dec. s'a acordat un mare număr de subvenţii societăţilor româneşti. S'a acordat: pentru Şcoala română din Suceava 600 cor.; Asilului de copii român gr. or. 250 cor.; Societăţii doamnelor române din Bucovina 2000 cor.; Internatului Francisc-Iosefin de băieţi român din Cernăuţi 2000 cor.; Internatului de băieţi gr. or. român din Rădăuţi 2000 cor.; Societăţii pentru cultura şi literatura română, din Cernăuţi, 2000 cor.

Sesiunea dietei a fost închisă după un discurs de omagiu al preşedintelui dietei d-l Iancu Lupul pentru Maj. Sa împăratul Francisc Iosif, şi altul pentru guvernatorul Bucovinei, prinţul Hohenlohe.

Pastorală de Crăciun.

Inalt Prea Sfinţia arhiepiscopul şi Metropolitul Ioan Meşianu adresază clerului şi poporului din arhiepiscopia transilvană o pastorală din incidentul sărbătorilor Născerii Domnului, care în ziua primă a Crăciunului se va ceti în toate bisericile române gr. or. din arhiepiscopia.

In pastorală acăsta I. P. S. Sa se ocupă de însemnătatea bisericii şi şcolii, dăr mai ales a bisericii în mijlocul poporului nostru, combătând cu blândeţe desconsiderarea acestei instituţii dumnezeieşti. Etă cum vorbeşte venerabilul arhieru în partea acăsta a pastoralei sale.

„...Dacă alte popore, cari mai au şi alte terene de dezvoltare şi de luminare, se interesază atât de mult de bisericile şi şcolile lor, cu cât mai mult trebuie să ne interesăm noi şi să ţinem noi la bisericile şi şcolile noastre, cari ne sunt aproape singurele surse de dezvoltare. Noi trebuie să ţinem, iubitorilor, cu mai multă tărie la biserică şi şcoala noastră şi din motivul, căci ele ne sunt cea mai scumpă moştenire părintească; ele au mântuit de pericole pe fericirii noştri străbuni în grelele cercări ale timpurilor trecute; căci ele ni-au dat pe bărbaţii noştri cei mari, cari au lucrat şi lucră la înaintarea noastră.

„Şi cu toate acestea, durere, tot mai sunt unii între ai noştri, cari încredându-se întră învăţătura lor, uitând, că biserica li-a deschis calea la învăţatură; uitând, că cei mai mulţi cu ajutorul bisericii au învăţat; că prin urmare bisericeii au a mulţami poziţiunea şi existenţa lor, şi în fine uitând chiar recunoştinţa cu care sunt datorii, forte arare-ori cercetăz biserica, dând prin acăsta pildă rea şi altora, şi chiar şi familiei lor; pildă rea ce trage după sine stricarea cestora şi a familiei lor şi chiar stricarea bisericeii, despre care sfântul Apostol Pavel dice: „*că cine strică biserica Domnului, pe acela şi Dumnezeu îl va strica*“.

„Dăr şi fără să ne spună acăsta sfântul Apostol, au nu vedem noi tristele urmări ale desconsiderării bisericeii, au nu vedem noi destule casuri, cum mulţi tineri, din familii fruntaşe, decad vedând cu ochii, devenind omeni stricaţi, pricinuin dureri grele părinţilor, numai din lipsa de bună creştere bisericească, pe când la străini obvin mai rar asemenea casuri triste, şi din contră: au nu vedem cum alţi tineri, din familii mai cu puţină învăţatură, dăr cu mai bună creştere bisericească, din familii, așa dicend, mai de rând, devin omeni vrednici şi cinstiti şi cu poziţiuni frumoase, în toate privinţele. Au nu vedem omeni cu averi şi în dregătorii mari, întră atât de nemulţamiţi, încât li-se urcesc şi de viaţă, şi pentru că numai pentru-că au nu bună creştere bisericească.

„Ore să nu vadă şi să nu înţelegă acesteia cei-ce desconsideră biserica? Oare să nu înţelegă părinţii, oă atunci când îi vedă fiii lor desconsiderând biserica şi cele sfinte, acei fii încă se vor înstrăna de biserica şi de cele sfinte, alunecând pe povârnişul cel mai periculos?”

„Dacă în timpul, nu chiar de mult trecut, tinerimea nu inclina la stricăciune, ca în zilele noastre, cauza era, că atunci nu erau atâtea ispite, ér de altă parte, că cerceta regulat sfânta biserica, de la care se întăriau contra tuturor ispitelor. Atunci tata şi mama mergeau împreună cu copiii lor la biserica, ducându-i de mână, şi împărtaşindu-se cu sfintele taine, apoi pă-

rinţii mai şi povestiau fiilor lor cu totă evlavie însemnătatea sărbătorilor şi a frumóselor datini bisericeşti, cari erau îngeri păzitori ai acelor fii, în toate zilele vieţii lor.

„Din acestea se invederăz din destul, iubitorilor, măréta misiune dumnezeiească a bisericeii Domnului şi folosul cel nepreţuit al nostru tuturor, invederăz, că nu Dumnezeu, nici biserica au lipsă de noi, ci noi avem neapărată lipsă şi de Dumnezeu şi de biserica.

„Deci dăr ce vă pot sfătui mai cu căldură şi la acăsta ocaziune, iubitorilor, când atăta proroci mincinoşi cercă a vă înstrăina de biserica străbună, pentru-că cu atât mai ușor se vă pótă exploata în folosul lor, dic, ce vă pot sfătui mai cu căldură, decât să ţineţi cu totă tăria sufletului la biserica străbună şi la sfintele ei aşedăminte şi învăţături, să creşteţi bine şi în religiozitate pe fiii şi ficele voştre, stăruint din toate puterile la întărirea credinţei în Dumnezeu, la cultivarea dragostei evanghelice şi la dezvoltarea puterilor sufletesci, în măsură tot mai mare, jertfind şi voi, după putinţa, pentru biserica şi şcoala voastră, precum jertfesc şi alte popore pentru biserica şi şcoala lor, căci să-mi credeţi, că asemenea jertfe vă vor aduce însutite roduri binefăcătoare vouă şi familiilor voştre...”

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1904

se deschide nou abonament, la care invităm pe toţi amicii şi sprijinatorii foicei noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe şese luni 12 coróne, pe trei luni 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună 5 franci.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coróne, pe şese luni 2 coróne

Pentru România şi străinătate: Pe un an 8 franci, pe şese luni 4 franci.

Abonarea se pótă face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Procesul câştigat

de metropolia gr. or. română.

Tribunalul din Budapesta în şedinţa sa publică ținută în ziua de 23 Decembrie a. c. a judecat procesul intentat de către Exc. Sa I. P. S. Arhiepiscop şi Metropolit Ioan Meşianu, reprezentat prin avocatul Dr. Emil Babeş din Budapesta, patriarhului din Carlovăţ George Brankovici reprezentat prin avocatul Dr. Pavel Jankovich din Neoplanta pentru restituirea a 2/3 părţi din fundaţiunea de stipendii făcută de Ioan Trandafil şi Maria, încă înainte de despărţirea hierarhică a Românilor de către Sârbi.

Tribunalul a adus sentinţa așa, că a declarat fundaţiunea aceea de fundaţiune comună, asupra căreia au drepturi deopotrivă cei doi capi ai bisericeii gr. or. din Ungaria, adevă Metropolitul român şi patriarhul sârbesc. Prin urmare a hotărât, ca imobilele din cărţile funduare din Neoplanta de sub numerii: 24, 2584, 2661, 3021, 3120, 3121, 3122, 3149 — sub numerii topogr. 4915, 4917, 4781, 4783, 4962, 5153—5155, 4195, 5135—5155, 5153—5155, 5153—5155, 5153—5155 și 5546—5597 să fie trecute în jumătate cu drept de proprietate pe numele fundaţiunii Ioan Trandafil şi Maria sub administraţia metropolitului român de Sibiu. Totodată patriarhul este obligat a preda în termen de 15 zile sub ameninţare de executie acăsta avere, pentru a fi întrebuintată în jumătate de către metropolitul român pentru scopul indicat.

Mai departe patriarhul se obligă a plăti în 15 zile cheltuelile avocatului Dr. Emil Babeş în suma de 2201 coróne.

Motivarea sentinţei cuprinde 10 puncte, în cari se resping toate contestaţiile aduse de avocatul patriarhului şi se confirmă drepturile bine precisate ale bisericeii gr. or. române asupra fundaţiunii Trandafil, care în testamentul său a lăsat între altele, ca 1/3, a fundaţiunii să se dea tinerilor gr. or. din Ardeal, unde după-cum se sece, nu sunt alţi gr. or. decât Români.

Fundaţiunea s'a făcut prin testamentul de la 1862 şi partea ce se revine bisericeii gr. or. române întrece suma de un milion de coróne.

Ne bucurăm din inimă de acest rezultat al procesului, pe care d-l avocat Dr. Emil Babeş l'a dus la un sfârşit atât de mulţamitor.

Pentru incendiaţii din Balomir.

Cătră suma de 54 cor. 58 bani, arătată în ultimul număr de Duminecă, au mai contribuit următorii generoşi domni:

P. C. Sa. Damian Elia Domşa, Blaşiu 10 cor. M. O. D. Iosif Serafin, capelan militar, Konjica (Bosnia) 10 cor.

Colecta d-nului Carol Bănuţiu din Sasca montană, la care au contribuit: Carol Bănuţiu 1 cor., Stefan Bănuţ 60 b., Dr. Al. Coca 2 cor., Bela Fischer 60 b., Dumitru Groşşian 1 cor., I. Groşşian-Cărbunar 1 cor., Victor Kokesch 60 b., Carol Lang 1 cor., Toma Lica 1 cor., Stefan Mănescu 60 b., Nic. Mircea 60 b., Ioan Murgu 1 cor., George Petru 1 cor., Nestor Popovici 1 cor., Dr. I. Tămăşel 2 cor. Ilie Groşşian 1 cor. Suma 16 cor.

Suma totală 90 cor. 58 b.

Primescă marinimoşii contribuenţi în numele celor fără adăpost, fără pâne şi fără îmbrăcăminte cele mai sincere mulţamiri.

SCIRILE DILEI.

— 24 Decembrie v.

Sărbători fericite tuturor cetitorilor, amicilor şi sprijinatorilor noştri şi ai causei, ce o reprezentăm!

Răsvrătire militară în Bosnia.

Foile unguresci publică sciri senzaţionale din Bilek (Bosnia), unde soldaţii unguri de la reg. 69 dice că a doua zi de Crăciun, auşind că nu vor fi lăsaţi să mergă acasă nici după anul nou, au aruncat uniformă şi n'au vrut să stea la cetirea poruncei. Soldaţii s'au îmbrăşiat pe la cârmuce şi au rupt portretele M. Sale şi le-au scos ochii. Tot așa au făcut şi cu portretele Archiducelui Francisc Ferdinand. Soldaţii răsvrătiţi au fost legaţi în lanţuri şi transportaţi în arestul din Trebinje.

Deputat omorît. Se scrie din Chişinda-mare: Deputatul dietal Pavel Eremici a fost atacat pe stradă de către doi feciori, cari au descărcat cinci glonţe de revolver asupra lui, fără să nimerescă. Eremici a vrut să se refugieze într'o prăvălie, cei doi feciori însă l'au ajuns înainte de a fi putut intra şi l'au lovit cu nişce drugi de fier până si-a dat sufletul. Eremici avuse un proces cu tatăl feciorilor şi câştigase procesul. Feciorii şi-au răsbunat asupra lui din cauza acăsta.

Pentru săracii din Iaşi. Regele Carol a trimis primăriei oraşului Iaşi 1000 lei spre a fi distribuiţi săracilor cu ocazia sărbătorilor. Regina a trimis o ladă cu haine spre a se distribui copiilor şi bătrânilor săraci, ér principele Ferdinand a dispus să se distribue 50 deca-sterii de lemne din pădurile de la Poeni.

Congrua. Comisiunea centrală însărcinată cu stabilirea sumei necesare pentru regularea congruei şi-a terminat lucrările. Conform socotelilor acestei comisiuni suma trebuitoare pentru completarea venitelor parochilor la 1600 coróne este de 2.710,660 coróne. Diarul guvernului „Ujság“ aduce

scirea că în ministerul cultelor s'a stabilit deja venitul curat al 17 domenii episcopesci şi capitulare, cari vor trebui să contribuescă cu câte o cotă la regularea congruei. Este curios însă, că aici au trebuit rectificate mai multe cifre. Aşa d. e. de la domeniul primatului din Strigon s'a mărturisit numai un venit de 500.000 cor. pe an, pe când comisiunea a rectificat suma la 620.000 coróne. Venitul arhiepiscopului din Colocza s'a rectificat de la 280.000 cor. la 522.009 coróne etc. Se vede, că episcopiile cele bogate nu prea bucurosi ar vrea să contribuie la ușurarea sorţii clerului sărac. — Regularea congruei se va termina în cursul anului 1904 şi la 1905 va intra în vigóre. La fondul de trei milioane necesar pentru acăsta regulare va contribui fondul religios, episcopiile şi decă va mai fi lipsă va contribui şi statul.

Pentru masa studenţilor români din Braşov am primit de la d-l Stefan Dobreanu comersant, Galaţi (România) un dar de 40 (patru-zeci) Lei în amintirea răposatei sale soţii: Paraschiva Olga Dobreanu.

Mai departe au intrat dela corul plugarilor români din Bod prin părintele Vasile Mereţ cor. 10. — Drept răscumpărare a felicitărilor de anul nou au contribuit domni profesor de la şcolile noastre medii, anume: V. Oniţiu 3 cor., Ip. Ilasievici 2 cor., L. Nastasi 2 cor., P. Budiu 2 cor., G. Dima 3 cor., D. Făgărăşianu 2 cor., Dr. Ios. Blaga 3 cor., I. Petrovici 2 cor., N. Sulică 2 cor., G. Chelaru 2 cor., A. Ciortea 2 cor., Dr. St. Stinghe 2 cor., M. Navrea 2 cor., A. Vlaicu 2 cor., I. Socaciu 3 cor., A. Bărseanu 2 cor., I. C. Panţu 2 cor., şi I. Pricu 2 cor. (contribuirea d-lor profesori Ax. Banciu şi Dr. C. Lăcea s'a publicat deja în n-rul de ieri al „Gazetei.“)

Primescă toţi generoşii donatori cele mai căldurose mulţamite. — Direcţ. şcol. medii gr. or. române.

Români din oraşelul Câmpulung, Bucovina, au înfiinţat o societate al cărei scop este pa-naţional. Pentru conservarea şi cultivarea elementului românesc, societatea va lupta pe toate căile ca să răspândescă cât mai mult limba românească. In vederea acăsta societatea îşi va avé şi un cabinet de lectură. Ar fi de dorit, din partea bunilor Români, să dea sprijin acestei societăţi, trimiţând fie-care cărţile său revistele ce va binevoi.

Hymen. Paraschiva Nicolae şi Nicolae Sulică, logodiţi. — Bucuresci — Giurgiu.

Necrolog. Pe când sărbătorile Crăciunului aduc la totă lumea bucurie, se află şi de aceia, vai! în casa căroră a intrat jalea şi durerea. Intre acăstia se numără distinsul protopop din Siciu (Sălagiu) Ioan P. Pop, care a avut durerea a-şi perde pe iubita sa soţie Iuliana P. Pop n. Poruţiu, cu care a trăit în fericită căsătorie timp de 47 ani, repausată în ziua de 4 Ianuarie în etate de 66 ani, după o bolă îndelungată şi împărtaşită cu sf. taine. Inmormântarea se face astăzi, în 6 Ianuarie la órele 11 a. m. Afară de neconsolabilul soţ, vedem între cei loviţi de cruda sorte pe ficele: Victoria m. Augustin Vicas, Cornelia m. Iona Petran, Rosalia m. Ilie Serban şi Eugenia m. Dr. Gavril Tripou şi fiul Valeriu cu soţia Veronica Pop, precum şi numeroşi nepoţi, nepóte şi rude. — Fie-i ţerina ușor!

Defraudant sinucigaş. Cetim în „Br. L.“: Dilele acestea s'a prezentat la notarul din Mândra (Făgăraş) an tiner sub numele de G. Pop, fost ajutor de notar, cerend ajutor. Un sergent de jandarmi, care era de faţă, l'a somat să se legitimeze. Individul a scos atunci din buzunar o sticlă cu otravă şi a beut'o. In urma cercetărilor s'a descoperit, că individul se numea Efraim Rus, originar din Romuli şi că înainte cu 2 luni fiind ajutor de notar în Chişineu (Arad) a făcut spargere în cancelaria notarială, furând 2500 coróne. Tot acolo comis şi mai multe falsificări. — Rus umblat cersind săptămânile trecute şi pri Braşov, pretextând că vine din România şi n'are cu ce călători acasă.

Testament curios. Diarul „Budapesti Hirlap“ anunță morțea celebrului compozitor musical maghiar, contele Corneliu Abranyi senior, care a lăsat următorul testament: „Ultima mea voință! Nicădată nu m'am temut de morțe, deore-ce din cea mai fragedă junetă eram lămurit asupra mistice ei comice. Tot-deuna însă m'am îngrozit la idea de a fi îngropat de viu. Din cauza acesta ultima mea voință este: 1) Doresc ca după morțe să mi-se facă autopsia. 2) Ca inima mea să fie scosă și pusă într-o sticlă cu spirt și să fie conservată de cel mai bătrân membru, chiar și în linie femeiească“. După unele dispozițiuni familiare, testamentul se încheie cu cuvintele: „Mult adoratei mele națiuni și tuturor amicilor mei las vecinica mea binecuvântare și dincolo de morminte.“

Din America ni-se scrie: Stimate Domnule! Am primit cărțile trimise de administrația d-vostre. Primiți mulțumiri de recunoștință din partea tuturor Românilor grupați în jurul societății „Vulturul“. Pentru a pute păstra cărțile acelea, cari sunt numai broșate, ne-am apucat și am început să le legăm. Am legat deja aproape 40 și tot mai urmăim cu lucru, când avem timp liber. Trimiteți-ne călindare și nise cărți teatrale, cu piese ușore de predat pe înțeles mai popular, cu dialoage și trialoage, hazlii și serioase. Primiți încă odată atât d-vostre, cât și stim. donatori mulțumirile noastre sincere și din inimă pentru cărțile, ce ni-le-ați trimis. — Dorindu-vă un nou nou fericit și sârbătorii voioase, rămân cu stimă (ss) Ilie *Mărtin*. Reuniunea Română „Vulturul“ — Roumanian Society. Pittsburgh Pa. P. O. Box 1529. Decembrie 21, 1903. Scrisoarea în care d-l Mărtin ne mai comunică, că are de gând să publice o traducere a istoriei Americii pusă la postă în Pittsburgh la 21 Decembrie 1903, a sosit aici în 4 Ianuarie 1904, adevărat tocmai a 14-a zi.

La musenl istoric și etnografic ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou 1904, au contribuit următoarele P. T. persoane: 1) Dr. Andrei Pop, avocat, B. Huedin cor. 10. 2) D-na Eugenia Paraschiv n. Mihályi în Sasebeș (întru memoria soțului său Ioan Paraschiv fost sub-jude cerc. și a fiilor Gregoriu și Anna) cor. 10. 3) Dr. Ilie Beu medic, Sibiu 5 cor. 4) Constantin Căciulă contabil la „Vlădeasa“, B. Huedin, 3 cor. 5) Pantaleon Lucaș, căpitan i. r., Sibiu 3 cor. 6) Victor Fincu, contabil-șef al consistor. archid., Sibiu 2 cor. 7) D-na Irina Fincu n. Zéhan, Sibiu 2 cor. 8) Dr. Eusebiu R. Roșca dir. seminarial, Sibiu 5 cor. 9) Dr. Atanasie Marienescu, jude de tablă i. p., Sibiu 6 cor. 10) Dr. Ioan Borcea, profesor, Sibiu 2 cor. 11) Ioan Chirea, notar II, Seliște 2 cor. 12) Ioachim Muntean, paroch, Gura-rîului 2 cor. 13) Dr. C. Diaconovich, I secret. Asoc. Sibiu 5 cor. 14) Romul Simu, inv. pens. Sibiu 2 cor. In total 59 cor. *Sibiu 4 Ianuarie 1904. — Biroul „Asociațiunei“.*

Un faimos bandit rus. Dilele trecute, poliția din Kiew a pus mâna pe celebrul spărgător și ucigaș Crivuşa. El este acusat de 373 de crime, dintre cari 9 omoruri, 31 atentate, 75 spargerii îndrăznețe și restul furturi, etc. Poliția din Kiew primind din Sevastopol fotografia lui Crivuşa s'a pus pe lucru și s'a găsit în fine într'un otel unde, el descinsese cu un pașaport fals, deore-ce în Rusia când călătoresc, trebuie să posezi pașaport. Vădând că e urmărit de poliție, s'a prefăcut că e nebun, începând să aiureze. Fînd întrebat de ce a venit la Kiew, a răspuns: „Să mă rog lui Dumnezeu“. „Dér de unde ai venit?“ i-s'a pus în întrebare. El a răspuns: „Din împărăția blăstematului Babilon“. Indată s'a încheiat proces-verbal, sub care Crivuşa s'a iscalit astfel: „Noi, din mila lui Dumnezeu, țarul Iudeei și al tuturor israeliților, Solomon II“. „Dér cine este Solomon I?“ i-s'a pus întrebarea. „Unchiul meu, care trăese aci“, a răspuns el. — Crivuşa este fiul unui notar și încă din copilărie arăta aplicațiuni spre lucruri cu totul estravagante. In liceu învăța prost;

la vârsta de 14 ani a părăsit liceul și a dispărut. Peste un an și jumătate ér a reapărut ca călugăr, apoi a intrat în seminariul spiritual, de unde ér a dispărut, după-ce a bătut pe unul din pedagogii săi. De atunci a dus o viață de vagabond și criminal, în curs de 23 de ani. Crivuşa a cutreerat totă Rusia, mai ales Rusia-sudică și în conversație părea un om foarte instruit. Etă una din multele sale aventuri: Odată el mergea cu trenul spre Moscva. In același vagon cu el se aședase un pungaș, care își pusese în gând să pungașescă pe Crivuşa. Pungașul s'a ținut de el până la Moscva și a descins la același otel cu Crivuşa; aci ei iute s'au împretinit și la urmă au închiriat aceeași odaie împreună. Dér Crivuşa, pricepuse cu cine are a face. Geamantanul lui era provădut cu o prinsore la fel cu a celea, cari se întrebuințază pentru prinderea șocricilor mari. Într'o zi când pungașul eșise, Crivuşa a pus în geamantanul său toate obiectele mai scumpe ale tovarășului său, căruia, când acesta a venit, i-a declarat că pleacă din Moscva, dér se duce puțin în oraș. Crivuşa ese, și tovarășul său se repede la geamantan să-l fure pe Crivuşa. Care i-a fost însă mirarea, când și-a vădut mâna prinsă ca în clește. Tote sforțările lui de a-și scote mâna au fost zadarnice. Crivuşa s'a întors, l'a vădut prins, a chemat poliția și a plecat luându-și geamantanul. Pe urmă el a înștiințat poliția atât despre vina pungașului, cât și despre a sa.

Universitate de femei. Ministerul instrucțiunii publice din Rusia a hotărît înființarea în anul 1904, a universității de femei în orașul Odessa. Numărul studenților regulat înscriși va fi de 600 ér numărul ascultătorilor va fi numai de 30. Procentul studentelor evreice admise va fi 10 la sută. Universitatea va avé numai 2 facultăți; litere și științe cu câte 2 secțiuni. Durata studiilor va fi minimum de 4 ani pentru absolvire și 6 pentru licență.

Turburări socialiste în Bănat. Se scrie din Timișoara cu data de 5 Ianuarie: In cercul Temes-Ovin socialistii făcând agitatie, poporul refușă a plăti dările și amenință cu morțe pe proprietari, funcționari și pe preoți. Autoritățile au trebuit să înmulțescă jandarmeria și să trimită armată în cercul resvrătit.

O producțiune teatrală se va aranja a doua zi de Crăciun în salele școlii gr. or. din A.-Iulia (Maier). Se va juca „Nunta Zamfirei“, „Sgârçitul pocăit“ și „Măța cu clopot.“

Este interzis a ține de vinzare salam rînced. Ministerul de interne r. u. a hotărît într'un cas concret, că nu e permis comercianților a ține de vinzare salam rînced-strictat, fiind-că produce bóle de stomac și intestine.

Un măestru, care face dintr'un leu doi. N. Zalariu, cărpaciul din Vaslui, vădând la Nică Butnariu din Boțescu un boț de argint, l'a convins să nu-l dea bisericeii, ci să vie la un măestru, Vasilie Prișan, care face dintr'un leu doi. S'a dus, a mai dat 45 de lei, căci Prișan pretindea că boțul nu e tocmai bun, măestru a subtilizat banii și a amestecat plumb cu argintul și a turnat o piesă de 5 lei. A frecat-o cu căleală și, înlocuind-o cu o piesă bună, a convins pe țeran c'a făcut din plumb argint! Dér poliția a prins de veste și a arestat pe măestru, păcat că nu și pe cinstitul Butnariu.

Pivnița Eszterhazy din str. Hirschler, fiind preluată în persoană de însuși arendatorul d-l W. Copony a luat un avînt ne mai vădut până acuma. Calitatea escelentă a vinurilor și manipulația curată, precum și prețurile eftine garantază viitorul acestei întreprinderi. A se vedé anunțul respectiv.

La Gewerbeverein, sala cea mare este disponibilă începând cu ziua de 1 Februarie și se dă pentru nunți, serbări și banchete gratis. Pentru baluri și petreceri se pot afla prețurile de la d-l restaurator Fr. Schmidt, care este cunoscut

și renumit pentru bucătăria lui escelentă, condusă și supraveghiată de însași dómna, precum și de beuturile bune și prețurile eftine. Sala cea mică din etaj se închiriază de pe acuma pentru societăți, nunți etc. mai mici (până la 60 persoane).

2. Un medicament pentru popor. Prin așa numitul *spirit de vin* (Franzbrandtwein) și *sarea de vin al lui Moll*, pacierților li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra maladiilor de reumă apoi la rări și umflături. Prețul unei sticle dimpreună cu îndrumarea necesară e de corone 1.40. Se trimite țilnic prin rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. și reg. *A. Moll, Viena 1 Tuchlauben 9.* In farmaciile din provincie și in drogerii se se cêră hotărît preparatul *A. Moll*, care e provădut cu marca de contravenție și cu subscrierea.

O veste bună.

Șomcuta-mare, Decembrie 1903.

V'am raportat la timpul său despre intrigiile, ce se puseseră la cale împotriva școlii noastre cu prilejul alegerii de învățător. O parte a locuitorilor, ațiați de streini, cu diferite amenințări s'au încercat să terorizeze senatul școlar și n'au vrut să recunoscă alegerea lui Augustin Ungur, pe care senatul l'a socotit de cel mai vrednic, alegându-l cu majoritate de voturi în locul d-lui Teodor Blaga, care s'a retras la pensie. Agitația acesta era alimentată de nise elemente vrășmașe legii și neamului nostru, de nise socialisti fără capătăi, cari se încuibaseră pe la noi, căutând a duce poporul nostru blând, respectuos, muncitor și cu frica lui Dumnezeu — pe căi rătăcite.

Ei nu și-au ajuns scopul.

In ziua de 27 Decembrie s'a ținut adunarea generală a credincioșilor gr. cat. din această parochie în sala cea mare a școlii, cu care ocaziune s'a dat cetire hotărîrii veneratului consistoriu din Gherla, prin care se aduce la cunoștința credincioșilor, că *alegera de învățător* efectuată la 15 Noemvrie, se aprobă.

Toți au primit această hotărîre cu plăcere. Chiar și dintre aceia mulți, cari erau de la început împotriva acestei alegeri, încă s'au declarat mulțumiți, așa că sfecerea aceste s'a isprăvit în pace.

Socialiștii, deși erau de față mai mulți, n'au dis nimica. Precum se vede și denșii au aflat de înțeleptă hotărîrea consistoriului.

Astfel fiind câștigată lupta contra socialismului, care a fost lăpit aici în Șomcuta de nise indiviși streini, socialismul nu va prinde rădăcini traivice la noi și numărul lor va sădă în Șomcuta din zi în zi.

Acăsta deduc și de acolo, că unul — pot dice, că mai deștept dintre socialistii români — a declarat în mod privat, că se lasă de socialisti, pentru-că s'a convins, că conducători socialistilor nu fac alta, decăt trag poporul pe sfóră, purtându-l de nas și ducându-l în rătăcire. Ei vinneză interesele lor proții, ceea ce se vede și de acolo, că socialistii mai în fie-care săptămână trebuie să contribuie câte 20—30 cruceri pentru scopurile conducătorilor.

Imprejurarea, că însuși socialistii au primit fără protestare hotărîrea consistoriului din Gherla, încă dovede, că totă demonstrațiunea în contra alegerii de învățător a fost pusă la cale de streini și de — „horincă“, dér se vede și de acolo, că deși au amenințat, că decăt consistoriul nu va aproba alegerea, totși își și da copiii la școla de stat, până acuma nici unul nu și-a dat copiii la școla de at, așa că dintre copiii români numai acă sunt la școla de stat, cari și până acuma erau acolo (și cari în alți ani au umblat la școla română).

In totă afacerea acăsta lupta nu a fost numai între inteligență și socialisti, ci mai mult între socialisti și poporul mai cu stare din Șomcuta, ér inteligența n'a făcut alta, decăt și-a împlinit datorința când s'a pus în fruntea poporului pacinic și a ajutat la biruință o cauză drăptă, adevărată mântuirea școlii confesionale.

Acum se speră, că după acăsta luptă va veni era înțelegerii și că prin înțelegere se vor face lucruri bune.

Ca un semn de bun augur se pôte considera faptul, că vechiul cor al plugarilor români, înființat cu statute aprobate de guvern și care din cauza neînțelegerilor își suspendase activitatea, acum a început din nou o activitate mult promițătoare sub conducerea nou alesului învățător.

Societatea coriștilor în 23 Ianuarie st. n. va aranja un bal, la care este invitată și inteligența, și suntem siguri, că va avé un succes frumos.

Peregrinus.

Mulțamită.

Subscriși, din însărcinarea adunării generale a „Reuniunii femeilor române“ din Brașovul-vechiu, ținută în Dumineca trecută, își împlinesc o sfântă datorie, mulțumind în numele „Reuniunii“, Domnilor *coriști* dela acăsta biserica, pentru frumosul dar în sumă de 70 corone, dată fondului Reuniunii și depusă la banca „Albina“ din localitate.

Acăsta frumoșă sumă este succesul material al producțiunii aranjate în folosul fondului „Reuniunii“.

Primescă binevoitoarea tinerime *cele mai căldurose mulțumiri!*

Brașov, 22 Dec. v. 1903.

Pentru comitetul „Reuniunii“:

Maria Maximilianu m. p.,
presidenta Reuniunii.

D. Jaliu m. p.,
secret. Reun.

Călindarul Plugarului

În editura tipografiei A. Muresianu, Brașov, a apărut „Călindarul Plugarului“ pe anul visect 1904. — Anul XII.

Ca și în anii trecuți, așa și anul acesta „Călindarul plugarului“, fidel numelui său, intră în casele cărturarilor noștri dela sate, ca prin învățătură și povește din ramura economiei, să le îmbogățescă cunoștințele și să i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică.

Cei cari se vor grăbi a-și procura „Călindarul Plugarului“, vor mai avé, în afară de acăsta, privilegiu de-a-și petrece cu el câte-va ore vesele și senine, cetind bucițiile alese ce le cuprinde în partea literară și distractivă, în care se publică câte-va piese alese, anecdote, glume și povește.

Conținutul „Călindarului Plugarului“ este următorul:

In frunte se află o ilustrație: (Orășul Brașov). Urméză cronologia anului 1904. — Regentul anului. — Sărbătorile și alte zile schimbătoare. — Calculul sărbătorilor mai mari. — Posturile la răsăriteni. — Caracterul anului 1904. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturi asupra lucrărilor, ce are să le facă economul, care ține să-și pörte economia după toate cerințele. — Urméză genealogia domnitorilor din Europa. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru epistole. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acăsta se dau numeroșe indicațiuni cu privire la regulile de observat la trimiterile de scrisori, bani și pachete. — In rubrica timbre și taxă se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiuni, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e foarte bogată. După datele oficiose din nou îndreptate și publicate de ministerul de comerț se arată têrgurile libere din Ardél, Banat și Tera unгурescă, cu observațiunile necesare, apoi têrgurile din Bucovina, și un daus la têrgurile din Bănat și Ungaria, precum și têrgurile aranjate după lună.

Partea economică a Călindarului conține următoarele articole scrise de colaboratori nostri economici d. I. *Georgescu*; anul: „Industria de casă — seceriș de erna“ in articol instructiv despre marile folose, le aduce țeranului nostru industria de casă; „Cultura nucilor“, „Cultura prunilor“, „Cultura cartofilor“, „Bóla de gură și a unghii la vite“.

In *partea literară* se publică trei poezii alese Codrule Măria-Ta și „Doina“ de M. Eminescu, apoi „Cântec românesc“

de G. Coşbuc. Urmăză o istorisiră foarte interesantă: „Cuza Vodă și țeranii“, scrisă de colaboratorul nostru d. Gr. N. Coatu (Banca, jud. Tutova, România) într-o limbă neaoșă moldovenescă ce sémână mult cu limba ce se vorbește la Români din Transilvania.

Urmăză după scēsta un interesant episod din viața directorului de școle Gavril Munteanu, scris de G. Barițiu, și o caracterizare, de C. Bollic.

Se publică apoi *Povești interesante și instructive*, ăr la urmă *Anecdote și glume*. Partea restantă cuprinde anunțuri pe mai multe pagine.

* „Călimdarul Plugarului“ costă exemplarul 44 bani + porto, și se vinde la tipografia A. Mureșianu, la librăria H. Zeidner Brașov (care are și depositul pentru vândătorii de călimdare) și în toate librăriile. Așa în librăriile din Arad, Agnita, Blăși, Baia-mare, Bistrița, Caransebeș, Cernăuți, Cohalm, Elisabetopol, Făgăraș, Gherla, Lugosiu, Medias, Oradea-mare, Oravița, Orăștie, Reghin săsesc, Sibiu, Cluj, Sătmăr, Sebeșiu, Timișora etc.

Abonații diarului nostru, pot să comande călimdare de-odată cu reînnoirea abonamentului.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 5 Ianuarie. În ședința de ađi e dietei, Geza Polonyi a adus în discuțiune atacarea revoltei militare din Bilek, cerēnd guvernului, ca pe soldații din anul al treilea din Bilek să-i înlocuiească cu alții, căci e ilegal a-i reține în serviciu peste termenul pus de lege. — Ministrul de honveđi Nyiri răspundēnd a declarat, că conducerea armatei e datoră a pedepsi pe soldații renitenți, cari calcă disciplina. Rectifică apoi ministrul, pe basă de date autentice, cele ce s'au scris în diare despre amintita revoltă. Afacerea întregă s'a exagerat, dișe el, deși în unele privințe s'a scris și adevăr. Cei-ce au provocat turburarea, au fost turmentați. Comandantul garnisōnei, pentru a evita escese mai mari, a fost silit să aresteze 16 soldați și să deschidă contra lor cercetare. În 27 Decembrie au fost arestați alți 10 soldați, cari în stare de beție făceau șgomot pe strade. Tot în 27 Decembrie au fost arestați în Bilecul-vechiu o grupă de soldați, cari inscenaseră scandal într'o cărejumă.

Londra, 5 Ianuarie. „Daly Mail“ anunță, că guvernul japonez a chieșmat sub arme a doua clasă a rezervelor. După „Daily Express“ regele Eduard își dă mari silințe a împiedeca rășboiul. El a intervenit deja la Țarul.

Literatura.

A apărut:

Școla și familia fōie pedagogică literară. Apare la 1 și 15 ale fie-cărei luni. Redactor responsabil Ión Dariu. Cu concursul mai multor profesori, învățători și alți bărbați de școlă. Numerele 11, 12, 14 și 14 Decembrie reunite au următorul sumar: Rășpuns la o învinuire: „Pentru ce se observă mare nepăsare și pentru-ce nu se mai manifestă mai multă însuflețire în activitatea celor mai mulți dascăli ai noștri și cum s'ar putē ajunge acea însuflețire?“ I. Dariu. Problema școlei moderne N. Sulică. România jună Delacheia. Din icōna școlei române la firaveacului al XIV, a) Ioan Dorca (cu 1-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-23

Adaus de sfintele sărbători la „Gazeta Transilvaniei“.

Crăciun.

Bătrânilor le reviezi
Nădejțile pierdute;
Întorci pe-o clipă mintea lor
Spre anii de avânt și dor
De viață și de lupte.

Bărbății 'n tine 'și regăsesc
Comora tinereții,
Lumină 'n suflet le resai,
Popas șodihnă tu le dai
În luptele vieții.

Te tineri îi adun cu drag
În jurul tău, moșnege,
De taina Născerii le spui,
Că taină 'asta mare nu-'i
În sfânta noastră lege.

Copiii te slăvesc și spun
Că ești bătrân cuminte;
Li-aducți nespuse bucurii
Și fel de fel de jucării
Frumoșe, Dămine sfinte!

Și toți te 'ntimpină duicos
La vatra strămoșescă:
Săracul că îl miluesc,
Bogatul că-l învrednicesc
Să mi-te prăznuiesc.

Nu mai un neam nemiluit
Te 'ntrebă, ce-aducți ore?
— Căci noi de veacuri așteptăm
Să vii s'aducți ce mult oftăm:
Al libertății soro!

T. H. P.

Mănăstirea Sinaia.

În ziua de 26 Maiu 1903 s'a tărnosit cu mare pompă biserica recondită a mănăstirii Sinaia. Despre această festivitate am raportat pe larg la timpul său în „Gazeta“ de Duminecă. Atunci M. S. Regele Carol a rostit o cuvântare avântată, dîcînd între altele:

„Scumpe și dulci amintiri ne lăgă de această veche biserică acuma dărîmată, în care am înălțat cu familia Mea, mai bine de un sfert de veac, rușele Năsturele cătră A-tot-puternicul.

„În acest lung șir de ani mănăstirea Sinaia a fost scaunul Meu domnesc, primind astfel o sfințire istorică.

„În acest timp, doi ani după războiul glorios pentru neam, valea Prahovei a fost înzestrată cu calea ferată, care a legat această regiune odinioară sălbatică, cu țera și strălucirea și s'a ridicat Castelul Peșelui, devenit lăgănul Dinastiei române. Tot atunci, ca prin farmec, s'a înălțat pe pōlele mănăstirii un orașel, care îl înconge cu un brău minunat.

„Astfel pustia, vecinic cutreerată de tâlhari și făcători de rele, s'a preschimbă în adevăratul rai al cărui renume trece departe peste hotarele României.

„În fața acestui avânt neașteptat, Eforia a hotărît să recondescă biserica cea mare pe vechile ei temelii. După o trudă de mai mulți ani, o biserică nouă, bogat împodobită, se înălță astăzi înaintea ochilor noștri; ea strălucescă cu o nouă splendoră, vrednică de desvoltarea și însemnătatea locului și din turnurile sale clopotele răsună departe prin munți și văi chemând erăși pe credincioși la slujbă.

Eforia spitalelor civile, a cărei proprietate e însemnata parte a munților Sinaii, vedînd starea de ruină, în care se găsea biserica cea veche, a hotărît recondirea ei și la 1898 a și început munca, fiind foarte mult încurajat de M. S. Regele. Lucrările de înfrumusețare în interior s'au executat de arhitectii Ioan Pompilian, Gh. Mandrea și Lecomte de Nouy; pictura în

stil bizantin de cătră d. Ange Exner și de pictorul Nicolae Dimitriu din Iași. Catapitēasma este făcută de atelierele șoolii de meserii din Buouresci, ér pavagiul de marmoră a fost lucrat de Oscar Spaethe, cunoscutul sculptor bucureșean.

Vechea mănăstire are forma și stilul fondării. Ea consistă din o bisericuță mică, paraclis și chiliile călugărilor, și e înconjurată de un zid, ca o citadelă. Călugării continuă aceeași viață cucernică de paznic și propagatori ai cuvîntului lui Dumnezeu.

Ei stau sub conducerea arhimandritului Nifon Popescu, stareț al mănăstirii Sinaia de la 1883, fiind ales de soborul călugărilor.

Părintele Nifon Popescu dirige gratuit de 15 ani și stațiunea meteorologică din Sinaia, înființată în mănăstire, și este președinte al societății carpatine „Sinaia“.

Crăciunul în satul nostru.

Nu știu la alte sate, cum l'or primi pe moș Crăciun, că creștinii din satul nostru Banca, știu că-l primesc cu drag și cu bucurie. Și cum se nu-l primesc, decă acest moșneg, ce duce în spinare 1903 ani, înfătoșeză: »Născerea Domnului Nostru Isus Christos, mântuitorul lumii«. Ș'apoi decă ne vine așa de rar, odată pe an, la 25 Decembrie, n'ar fi o rușine pentru noi, se nu-l putem primi cum trebuie?... Cine știe, căți nu-l vom mai vedé la anul, că mulți, care l'au vedut an, nu-l mai ved anul ăsta, că ați audît ce scrie în cărțile bisericesci: »Omul ca iarba, dîlele lui, ca flōrea câmpului; așa va înflori«. — Cu o săptămână și cu două chiar,

'nainte de Crăciun, toți negustorii dîrsat aduc de la orașul Bărlad o multime desaci cu făină de grâu, și mai albă și mai neagră; adecă și mai scumpă și mai eftină. Ce-i drept, la o și ca asta trebuie multă făină. Cel mai sărac om face turte pentru a-jun și măcar un colac, decă nu mai mult, pentru preot; de cei mai bogați nici nu mai vorbesc, că ei fac, se aibă de unde da și celor nevoși.

Cu câte-va dîle înainte de a-jun, încotro te întorci numai femei cu foști de făină veți. Ș'apoi bată-le se-le bată, mai mult dela jupân Șloim iau, decă dela Tășache Olaru. Le înșală cu vorba și cu amăgele jupăneșă Ruhla, căci cum întră vr'o femeie în prăvălie începe:

— Ce mai faci lele Casandră?... Da badi Ión?... da coptii?... Ia de colea leli Casandră o lécă de halva, o lécă de roșcove și o lécă de străfîși și du la coptii. Spuni că le-o trimes jupinésă. Ai frumoși coptii bată-te se-te bată!... Par'că-s capu tău, tăiat!...

Femeia se bucură că i-o dat atătea lucruri degeaba și nici prin minte nu-i trece, că dela cântar îi mănăncă îndoit de cât fac ele. De aceea, nu-i de mirare, decă la Tasache vei vedé făină de anul ăsta și la anul viitor.

În ajunul Crăciunului preotul însoțit de dascăli și de clisari, umblă din casă în casă cu icōna și cântă: »Născerea Ta Christōse«. Blagoslovescă masa, gustă din turte și din bucate și, dându-i gazda un gologan doi și un colac, plécă la altă casă. Turtele înfătoșeză scutecele cu care Maica Dom-

nului o înfășat pe Domnul Isus Christos. Le fac din făină de grâu, muiată cu apă. Se frămăntă bine aluatul și apoi se taie în bucăți. Fie-care bucățică se întinde cu suitorul și se face o turtă și pe urmă se cōce pe o tablă de fier pusă pe jărătic.

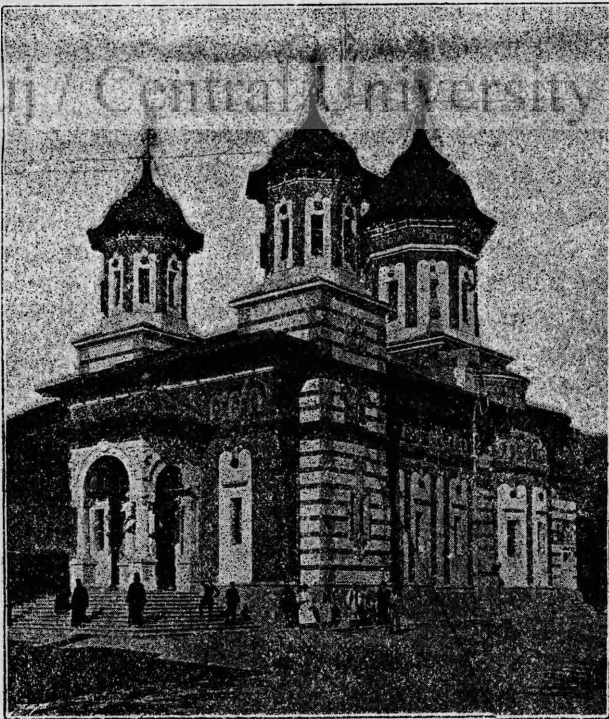
Turtele cōpte se mōie în apă caldă, apoi se pun în farfurie una peste alta, preserându-se peste ele mieș de nucă pisat și zahăr legat séu miere de fagur. Cei nevoși în loc de zahăr întrebuinteză julfă din sēmînță de cânepă. Se pisoză bine sēmînța, se amestecă cu apă, se strecoreă prin șita dēsă și se alege cōja. Se pune la fierț această amestecătură și când începe a se umfla se fierbă, se ia pe de-asupra spuma cu o lingură; această e julfă. Cât de bine ai pisa sēmînța de cânepă, tot nu se sfărîmă tōtă. Pe această nēsărîmată o strîng fetele mari, ca ierba de léc. Îmi spunea baba Safta, că spre sfîntul Vasile o sēmînă în grădină și apoi desbrăcându-se de cămașă, o tîrie peste ea, cică o grapă, și dîc: »Cum va încolți această sēmînță, așa se încolțescă dragostea pentru mine în inima lui Ion, flăcăul lui Tōder Roșu, séu altul«.

Se face horă mare și frumoșă în satul nostru în dîua de Crăciun. Ce mai lăutară o tocmît flăcăii!... După eșirea din biserică se strîng flăcăii în medeanul din fața hanului și la cîntecul lăutarilor încep jocul »brăul«. Apoi încep a se aduna și fetele tōt cădurî, cădurî. Acuma se veți strîngere de-mâni, haz și șagă pe capul flăcăilor și a fetelor; mai ales pe capul acelora, care știu că peste câte-va dîle au se se logodescă.

Bătrâni și copiii stau și ei cât stau de privesc la tineri, ș'apoi se strîng câte

mai mulți la un loc și încep: unul hai la cumetra; altul hai la finu, celălalt hai la tata, hai la cuscru. Se pun pe petrecut, că tot gospodarul are pregătit ceva mîncare, o sticlă de rachiu și o lécă de vin. Mănăncă ei astăzi carne de găini, găște și rațe, dōr până mîne nu-i un an și vor tăia porci. Cel mai nevoș gospodar și tot are un goinaș cât de mic. Pe tōte drumurile s'numai porci

Mănăstirea Sinaia.

Unia mai mari, ații mai mici; unia bălani, alții roși, negri ori bălțați; unia mai grași, alții mai slabi, după puterea și hărnicia gospodarului. Li-o mers bine anul ăsta, n'o murit ca în alți ani și nici n'o dus lipsă de hrană, că pânea (bucatele) s'o făcut berechet. Sar, alergă și sburdă care-și încotro, ca și omul trăit bine, și nici prin minte nu le trece, că mâie cuțitul le va pune capăt dîlelor.

La unele sate porcii se aie mai înainte de Crăciun, la noi însă se tăe a doua-dî. Se audî țipete, se veți focuri și fum mai la tōtă casa, și miros de pēr ars!... Ș'apoi tochitură (carne prăjită amestecată cu cēpă tăiată), fripturi de mușchiu făcute cu piper negru și cu usturoi pisat, plăcintă cu jighir, borș din șira spinărei, răcitură (pftie) din cap și din picior, cărnați, nalangte (tac și inghite) făcute din făină de grâu muiată cu ou amestecate bine până se face ca laptele acru și pe urmă turnate cu lingura în untură inferbântată în tîgae, le presară în zahăr pisat, se mănăncă și se nu mai uiți; călbași (caltaboși), adecă maștile bine spălate și umplute cu carne tocată amestecată cu păsat de melu bine pi-

sat în chiuă séu cu orez, fierți bine și pe urmă prăjiți în untură. De se întemplă se mai ai și vin în pivniță, apoi dă Dămine bine!... Prețuesce mult tare un porc gras la casa omului.

Sărmanul bietul moș Ión Lupu, vênător vestit, îmi spunea când mă duceam cu el, la vênat:

— Ca se petreci bine Crăciunul, se ai făină în sac, slănină în pod, varză în pivniță, vin în boloboc, lemne în ogradă, haine bune, se nu-ți iasă fum în casă, se n'ai femeie cicălitōre și se nu duci lipsă de sănătate.

Cu porcul mă pot lăuda și eu, anul aista. Nu-i mai mare decă de doi ani, dar, se nu spuî minciună, îi ca un mînzat. Și plesnescă nu altă-țeva de gras ce-i. Când oiî striga »Leibule«, vine de unde o fi, numai se-mi audă glasul. Tare-i blând!... Băieții l'o botezat și i-o pus numele »Leibu« de când era mic, fiind-că-i cu pērul roș și greț și are un mers fudul, nu știu cum. Când îl scarpini se dă cu gaidelă în sus, dihania!... Par'că mă dōre inima când mă gândesc, că am se-l taiu. Un dobitoc și decă te deprindî cu el, îți vine greu se te despartî, dēr de un om?... Băieții îi dau mîncare, îl drăgănesc și vorbesc multe pe socotēla lui. Costică cică are se-i mănănce cōda, Victor urechile, Ghîță vrea se se sue pe el când l'o pârli, ca se fie gras ca și dēnsul, ér Lică cică are se-i ia beșica și s'o umple cu grăunțe. S'o sfădit mult, ba era chiar se se bată între dēnșii până o ajuns la împăcăciune.

De vr'o trei dîle Toderăș Cîbotarul îmi bate capul se-i vënd pelea, că-i roșie și-i bună de făcut urs la sfîntul Vasile. Și mai i-aș da-o, că 7—8 lei nu sparg punga. Da unde-i chip? Mă scōte nevasta și copiii afară din casă, că cică cum se nu mănănce ei »choric« de Crăciun.

Prostu!... Ce mai lucru de pele căpētase anul trecut dela Ștefan Aflōrei și eftină, numai cu 5 lei. O umblat cu ursul în sēra de sf. Vasile din casă în casă, ș'o căștigat peste 40 de lei. A doua-dî s'o dus la crișmă, o bēt cei 40 de lei și la urmă și pelea. Ba încă o mîncat și bătae, ticălosu.

După ce-o prins mîța de cōdă, o început a ocări ômenii. Se vede că l'o rēșbit Panaite Croitoru că, când l'o lovit cu pumnul în nas, l'o umplut sîngele și când i-o mai dat ș'o brăncă, o căcut cu mîna într'o teșitură (așchie de lemn). Un an de dîle o ședut cu mîna legată. N'o putut munci mai tōtă vara, din care causă o rēmas dator la boer și n'are nici păpușoi pentru casă. Eță ce face beția. Acuma caută ér pele se facă urs; ér îl mănăncă pelea.

Știe și se pricepe și țeranul nostru cum se trăiescă, când are cu ce. De venirea Crăciunului se bucură bogații ca și săracii. Cei bogați fiind-că au de tōte, și decî li-i drag se petrecă; ér cei săraci fiind-că au se capete și ei câte ceva, dela cei bogați. La o sărbătōre ca asta, se dă de pomană în tōte părțile în satul nostru.

Și părintelui Enache nu-i merge réu de Crăciun. În dîua de a-jun, deși cam cu oboselă, căștigă pe lăngă parale și o multime de colaci. Apoi trei dîle de-arēndul, 25, 26 și 27 Decembrie face serviciu în șir la biserică. Și dă, decă nu curge, măcar pică; așa dîce un proverb.

Da avem voinic popă, deștept și cuminte. Știu că slujescă cu drag și pe Dumneșu și pe ômeni. Citesce bine și cîntă frumos, halal se-i fie și Dumneșu se-i dea sănătate celui care l'o făcut popă. În tōte Duminecile și în tōte sărbătōrile ține predică și sfătuesce pe ômeni se facă numai bine și se se ferescă de réu. Pōte că asta se fie și causa, că în sat la noi nu se fac hoții și tâlhării ca la alte sate. Ce-i drept de 12 ani sunt în sat și n'am audît se se fure un puî de găină măcar. În alte sate réu!... Unde-i chip se lași securea

séu toporul la tăietor, că a doua-qi îi găsesci urma.

A treia-qi de Crăciun, Sfântul Ștefan, pune vîrf la tóte. Toți Ștefanii din sat ai să-i veți la biserică. Dau leturghii, aduc colivă și aprind luminări. Ștefan Popa fiind cu dare de mână, în toți anii la ziua lui încarcă cu luminări mari, de céră galbenă curată, policandrul cel mare din mijlocul bisericii.

După eșirea din biserică, părintele Enache, însoțit de dascăli, se duce rînd pe rînd la fie-care Ștefan, îi blagoslovesce masa și-l hiritisește.

Și, cum îi cam la spartul tîrgului Sf. Ștefan, amarnic mai chefuesc și mai petrec ómenii, că nici odată nu pot fi mai bine pregătiți de tóte, ca acuma.

Înainte vreme, séra spre Crăciun se umbla cu colindul. Acum aprópe a dispărut acest obicei. Numai moș Tóder Buzăruptă, țigan bîtrîn, ce ține minte de demult, cu pîrul alb ca varul, cu barba mare și lungă tot albă, cu fața neagră ca ciaunul și cu ochii albaștri duși în fundul capului, fost rob în vremea lui la conu Iordachi Lambrino, fostul proprietar al moșiei Banca, și încă în serviciu, ajutor de bucătar, că șp acuma scie a freca și a spăla tacămurii, a regula cele trebuitoare la o masă boerescă și chiar a păzi bucatele la foc se nu se ardă și se nu se afume, se ține de obiceiul vechiu, adecă umblă cu colindul.

Îndată-ce întunecă spre Crăciun își ia un sac subsuoră, își mai ia de tovarăși pe Ión Radu, un alt țigan bîtrîn, care cântă bine din fluer și pornesce prin sat. Se duce întâiu la curte, apoi la popă, la învîțător și la toți cei mai fruntași, se nu-i scape să se culce. Scie, că dela ăștia ese mai gras. Pe urmă ia casele dela olaltă.

Moș Tóder cântă din gură, ér Ión Radu din fluer, aședându-se amîndoi lângă feréstră. Ți-i mai mare dragu să-ascuți, că strașnic glas mai are moș Tóder. Așa e de plăcut, de dulce și de duios și face și nisce tremurături de par'că-i un pisalt dela Mitropolie. Și cum îi liniște nóptea în sat, huesce și răsună valea Băncei când incede rar și tare :

Ia sculați, sculați boeri,
Că vé vin colindători.
Și nu vé vin nici c'un réu
Ci v'aduc pe Dumneđu!
Nu vé temeți, căci vestesc
La tot némul omenesc
Bucurie 'n viitor,
S'a născut Mântuitor!...
Fecióra l'a înfășat
Și în esle l'a culcat.
Ingerii s'au adunat
Și cu toții au cântat
Mărire 'ntru cei de sus
Vouă pacea lui Isus!...

(Altul mai popular):

Ia sculați, boeri, sculați
Și sculați și slugile
S'aprinďă făcliele,
Să deschidă porțile,
Că vé vin colindători
Nóptea pe la cântători.
Și nu vé vin nici c'un réu,
Ci v'aduc pe Dumneđu.
Mittel și înfășețel,
Cu scutie de ucinic
Cu chitia de bumbac
Bătută cu diamant.
În fundul chitiórei
Are o petró năstrăpată
De cuprinde o lume tótă.
Țarigradul jumătate
Și Craiova a treia parte.
Dinaintea acestor curți
Ia doi meri și ia doi peri.
La tulpina perilor
Crivatul boerilor.
La tulpina merilor
Crivatul cucónelor.
A cui sunt aceste curți
Așa nouțe minunate
De departe 'nspăimîntate?...
Pe de-asupra poleite
Pe de nuntur zugrăvite
La dăstole porunghel
La podele rîndunele,
La ușori
Măunchi de flori.
Busuoc verde pe masă
Rémăi curte sănătoșă.

Nu-i casă, de unde se nu iasă cu gologan și cu colac. Acuma-și face: antereu și pantalonii noi, își drege ciobotele decă-s rupte, și-și cumpără căciulă, decă pe cea veche n'o mai póte purta. Murind moș Tó-

der, va muri pentru tot-déuna obiceiul de a-se umbla cu colindul.

Tot în ziua de ajun încep copiii mai mărișori să umble cu stéua. Se întovărășesc câte doi și umblă din casă în casă cântând :

În orașul Betleem
Venii boeri să vedem,
Că astă-qi ni s'a născut
Domnul cel făr' de 'nceput.
Și astă-qi s'a împlinit
Proorocirea de demult:
Că se va nasce Christos
Mesia, cap luminos.
Din fecióra Maria
Din némul lui Abraam
Din seminția lui David
Din Duhul sfânt zemislit.
etc. . . .

séu :

Trei crai dela răsărit
La închinare au venit,
Mergînd după raďă
Pe Christos să vadă,
Și decă sosiră,
Îndată îl găsră.
La dînsul intrară
Și se închinară:
Cu daruri gătite
Lui Christos merite! . . .

Și se dá colac și pitac (gologan). Cu stéua se umblă până la Bobotéză. Dilele Crăciunului, flăcăii pun tréba la cale și pentru anul nou (sf. Vasile). Cum se alcătuiască plugul cel mare, că în spre sfîntul Vasile și copiii și dintre ómenii mari umblă cu uratu, huesce satul de sunetul clopoțelilor, a telincelor și a buhaiului. Buhaiu îi făcut dintr'o cofă fără fund, avînd la un capăt o bucată de pele bine întinsă și în mijlocul pelei îi pune un smoc de pîr de cal. Când trage de pîr, huește de parcă se buncăsece un buhoiu.*) Plugul cel mare îl alcătuesc toți flăcăii. Ei au și lăutari, ură, sună câte o cărceie de fier, jócă și dau din pistóle. Îi mare huet și în nóptea asta. Apoi reguțeză pentru ziua de anul nou, care se se facă moșnegi, care arnăut purtând fez roș și sabie, care țigan, care jidan și cari se se îmbrace ca fetele, că se face frumos și de anul nou; tot satul e în picioare. Îi mare hargalic și mare huet și mare haz, când umblă moșnegii prin sat.

Și babei Safta, o început a i-se înveseli inima din ziua de Crăciun. I-o eșit vestea că scie să facă pe ursita și de dragoste, și de aceea care mai de care o întinde și încóce și incolo, o cinstesce și îi dá de tóte, fiind-că se apropie séra de sfîntul Vasile când fetele mari își fac pe ursită. S'o veți cum se fudulesce și cum se fasolesce, că mai nu poți vorbi cu ea. Cășlegele Crăciunului îi vine și ei apa la móră, cum se dice, că o face și pe starostea. Am chiebat'o dîlele acestea la mine și o trebuit s'o întetesc cu câte-va felegene (cesci) de rachiú mai tărișor spre a-veni stuchit (scuipat) la furcă și să-mi spană câte drăcii fac fetele mari, séra spre sf Vasile. Îndată-ce inseréză, unelele numéa 9 parî din gard, cu ochii legați cu o batștă. Decă al 9-lea par are o cójă și e șprețuros, atunci îi semn, că are să ia bîrbat bogat, ér decă al 9-lea par e fără cójă și neted, are să ia bîrbat sérac. Altele înfierbântă vatra bine și pe urmă ia două fire de pîr de porc în mână. Le apropi de vatră și decă firile se vor împreună, atunci e semn că se mărită. Altele ba cu lingura în firida sobei și încotro va lătra vr'un căne în acea vreme, în acea parte se va mărita. Altele se duc la goșer unde dórme porcul și strigă: »Porcule, mă mărit anul ăsta?... Și decă porcul grohăește, atunci crede că se mărită; decă tace nu se mărită. Îl întrébă din rou: »Da la anul?... Decă porcul tace, crede că nici la anul nu se mărită. Plină de ciudă și de mînie ér întrébă: »Da nici la cîlălalt an?... Și, decă porcul tace și de data asta, vai de stéua lui, că, când îl otinjește (lovesce) cu nuiaua, îi párie spinarea. Unelele își fac pe ursita. Pun două oglinďi față în față. La tóte colțurile oglinďilor aprind luminări. Își iau câte o luminare în mână și se uită multă vreme în oglindă. După un timp óre-care, cică se arată persóna, care are s'o ia de nevastă.

Și câte și mai cate nu-mi înșirară baba Safta. Mi-o spus, că scie să facă de dragoste, de urit, și că póte stinge frigu-

rile. Când i-am spus, că tóte-s minciuni și prin urmare înșelă lumea, s'o supérat și o plecat acasă.

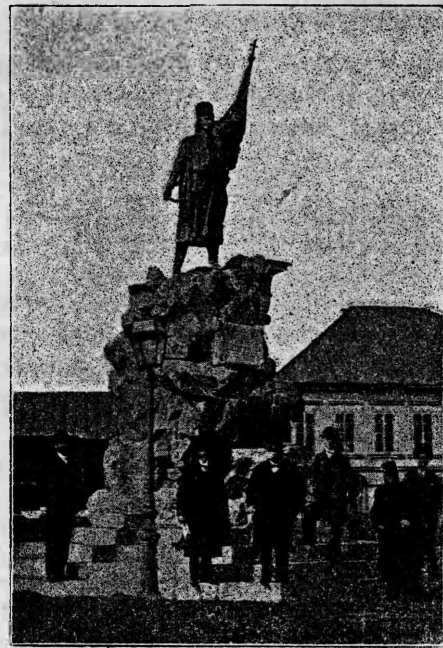
Și écă așa, »se serbéză Crăciunul la noi în satul Banca«.

Gr. N. Coatu.

Statua lui Tudor Vladimirescu.

Cine nu a cetit ceva despre domnul Tudor, eroul național care în 1821 a pus temelie independenței române?

Tudor Vladimirescu s'a născut în satul Vladimir, județul Gorjiú, 1780. Ca vătaf de plaiú la Cloșani, el a organizat în Oltenia renumitele cete de pandurii, cu cari s'a luptat pentru a înfrînge jugul fanarióților din țérá. Tudor fu asasinat la porunca lui Ipsilante, căpetenia Eteriei grecesci (1821).

Statua lui Tudor Vladimirescu din Tergu-Jiu.

În Noemvrie 1898, s'a ridicat în piața orașului Tergu-Jiu statua vîtézului domn Tudor, înaintea gimnasiului cu numele »Tudor Vladimirescu«, locul unde Tudor își desfășurase pandurii săi în ziua de 21 Ianuarie 1821.

Statua e lucrată de Const. Bălăcescu sculptor român.

Pe piedestalul de piatră stă statua de bronz a eroului, care ține în mîni stégul libertății, ér pe pedestal se vede, tot de bronz, Leul călcînd un scut asvêrlit sub picioarele de dinainte, apoi Marca Țării, Cerbul, marca județului Gorjiú și un relief în bronz reprezentînd trecerea Oltului.

În piatră sunt săpați anii 1780, 1821 și 1898. În față se află în marmoră gravată următoarea inscripțiune aurită :

Ridical'a

România recunosctóre
Acest monument
În zilele Regelui Carol I
Spre vecinica amintire

a

Domnului Tudor
Înainte mergătorul renascerei naționale
Căduť pentru patrie și neam
De mîna dușmanului în
1821.

Tot atunci (1898) s'a bătut și o medalie comemorativă pentru ridicarea statuei. Acesta are pe avers chipul Regelui cu inscripțiunea :

Carol I Regele României independente 1878.

Pe revers cuvintele :

Domnului Tudor, Martirului Independenței române 1821.

ÉR mai jos :

Țara Jiului 1898, Comitetul de inițiativă.

A fost un vis...

A fost un vis așa frumos
Ne-asămuit de dulce,
Duios, ca chipul lui Christos
Cel pironit pe cruce.

Steteam perdut, sub nucul pus
De mîna mamei mele,
Cu gândul dus, cu gândul dus
La lună și la stele.

În tindă mama răsfoia
A amintirei carte,
Cu sete 'n sufletu-i sorbia
Un cântec de departe.

Era tilinca ce duios
Cu dangăt de vecerne

Plîngea un cântec dureros
Al pierderei eterne.

Pe desfrunđite, mórte văi
Și reci... și umeđi, sumbre,
Pe cer în purpur și 'n văpăi
Pluteau tacute umbre.

Prin ușa casei larg deschis
Zăriam în vatră focul,
Am adormit... și par'că 'n vis
Mi-am regăsit norocul.

Și o strîngeam, și-o alintam
În pacea solitară
Cuvinte dulci îi îngănam
Ca 'n veci să nu dispară.

Și când credeam, că 'n al ei braț
Topise-va-mi tot dorul
Și o strîngeam cu mult nesăț,
Spre cer luă ér sborul.

A fost un vis, a fost un vis,
ÉR jalea-mi nu se curmă
Și-ăși da să véd al tđu suris
Răsufletu-mi din urmă.

A fost un basm frumos și sfânt
Din cele vremi bîtrâne
Ađi brațele-mi pe-al lui mormînt
Ridic spre zări senine.

Iubire.

M'ai trimis eri în livadă
Să-ți culeg buchet de flori;
Să le-anini la peptu-ți dornic
Și la plete 'n serbători.

Ți-am adus; și 'n schimb mi-ai dat
Gura de ț'am sărutat.

*

M'ai trimis ađi în pădure
Să-ți aduc mure și fragi
Dorul inimei să-l stîmperi
Și... că fragile ți-s dragi.

Ți-am adus o corfă 'ntrégă,
Mi-ai șoptit, că îți sunt dragă.

*

M'ai trimis apoi departe
Peste munți până la mare,
Să-ți aduc scoici și mărgele
Și scumpe mărăgăritare.

Ți-am adus, ér pentru ele
Mi-ai dat două mândre stele.

*

ÉR eu un singur lucru
Ți-am cerut, puicuță dragă,
Ochii tói să-mi lumineze
Calea vieții mele 'ntrégă.

Tu la pept atunci m'ai strîns
Ne-am îmbrățișat ș'am plîns.

Bistrița. Emil A. Chiffa.

Crapul de Crăciun.

Narațiune de Valentin Fern.

1.

Rudolf Falb proorocise o iérnă grea, de astă-dată însă s'a păcălit, cum se păcălira și alții, cari vedînd în Septemvrie, că paserile călătóre ne părăsesc mai curînd, de cât altă-dată, proorociseră și ei iérnă grea. Se apropia Crăciunul și zăpadă și frig ca 'n palmă. Blănarii erau desperați. Cinstitul blănar Gertig din strada Severin n'a vîndut de Crăciun decăt un mașon. »Slab Crăciun avem anul acesta«, dîse el oftînd, uitîndu-se necăjit la marfa sa. »Anul acesta s'a dus dracului tótă blănară«.

Cum stetea el așa gînditor, étă se deschide ușa și intră un domn îmbrăcat în negru și cu un ghiozdan subsuoră. »Domnule Gertig«, dîse el, »viu la d-ta din însărcinarea Reuniunii femeilor. De sigur nu ne veți refusa nici de astă-dată și veți contribui cu ceva pentru îmbrăcarea copiilor séraci«.

»Auleo!« oftă blănarul, deschidînd saltarul teighelei în care nu avea decăt forțe puține bani. »Dér ce să facem? Nu ne putem da îndêrēt. Anul trecut am con-

tribuit trei mărci, acum nu pot da mai mult de o marcă. E'tă contribuția mea."

"Fapta bună aduce camete, d-nule Gertig", di-se curierul Reuniunii.

"Mi-ar păre bine, decât s'ar întempla ceea-ce dicit și damele din comitet și-ar aduce aminte și de mine și ar veni să-mi cumpere câte-va manșone", răspuse Kaspar Gertig.

"Aici la d-ta locuesce bogătașul Bertram Himly?" întrebă curierul mai departe.

"Da, s'a mutat în casele mele la sfântul Archangel. Locuesce în etagiul prim."

"Damele din comitet spuneau, că se așteptă să contribue o sumă considerabilă."

"Hm, pôte fi, pôte n'o fi. Himly este un om cam curios. Asta și-o spun în taină, d-le Elsner. Sciu că are aici în oraș neamuri s'erace, pe care nule ajută cu nimica."

"O să-mi încerc norocul."

Curierul Reuniunii eși din prăvălia blănarului și urcă scările. Ajuns în etaj sună. O menajeră bătrână deschise ușa și îl introduse în casă.

Bertram Himly ședea într'un jilț lângă masă. Era om gras și putea să fie de vr'o patru-șeci și opt de ani. Cum vădă pe Elsner se rēsti cătră dēnsul: "Veniți mai aprōpe! Ce poftiți?"

"Am venit cu o listă de colectă din partea Reuniunii femeilor. Este vorba de haine și încălțăminte pentru copiii s'eraci", răspuse Elsner cu sfială.

"Adă-o încōce!"

Elsner deschise ghiozdanul și scoțend lista, i-o pune pe masă. Bertram Himly aruncă o privire asupra listei, apoi luă condeiul și se înscrie cu 100 de mărci.

"O, asta este o contribuțiune prea generōsă! Vē rog să primiți în numele Reuniunii cele mai sincere mulțumiri!"

"Am fost și eu s'erac în tinerețele mele și am îndurat multe neajunsuri", răspuse Himly. "Sciu din propria experiență ce va să dīcā a suferi fōme și frig în sēra de Crăciun."

Curierul se îndepărtă mulțumind în c'odată marinimosului domn. La pōrtă se întēlni ērași cu proprietarul casei.

"Ei, ce rezultat?" întrebă Gertig curios.

"Peste tōte așteptările! D-l Himly are o inimă în adevēr generōsa. Nimeni n'a contribuit încă o sumă așa de mare."

"Cāt a dat?"

"O sută de mărci. Așa înțeleg și eu! Asta va să dīcā marinimie!"

"Curios lucru!" murmură blănarul dând din cap. "Sē dea el atātia banī pentru copiii ōmenilor strēini, ēr pentru verișōra sa, sērmana vėduvā Melchert, și pentru fata acesteia, cari trăiesc din mână în gură, sē n'abā nici o lātcaie, cu tōte că e burlac, care nici că mai are de gând să se însōre. Asta n'o înțeleg."

Dicēnd acesteia, intrā ērași în prāvālie, unde veni tocmai un mușteriu, ca să întrebe de prețul unei piei de urs, de pus la picior, înaintea patului. — — —

Bertram Himly luā în mână ērași diarul, pe care îl pusese la o parte, când venise Elsner cu lista și căută pe pagina a patra la inserate.

"Ah, ētā inseratul!"

"Crapi frumoși! Onorațiilor mei amici și sprijinitori aduce la cunoștință, că Marți în ajunul Crăciunului am să aranjez un pescuit în lacul meu. Cei ce doresc să aibă de Crăciun crap..., să se anunțe de pe acuma."

Anton Hankel,
restaurator și proprietar de eleșteu.

Ca și în alte orașe ale Germaniei, așa și în orașul N. era datina de a se mânca la Crăciun crap. Anton Hankel, birtașul și pescarul, făcea de Crăciun bune daraveri cu peștele. Birtul lui era în imediată apropiere a orașului, lângă un lac mare, care era proprietatea lui. Avea și o grădină umbrōsă, care vara era fōrte des frecventată.

În tōtā împrejurimea nu era un alt loc cu o poziție atāt de favorabilă. Mulți dintre orășeni, cărora le plăcea să prindă pești cu undița se abonau la Hankel. Peștii ce-i prindeau, trebuia să-i dea birtașului, ēr decât voiau să-i țină pentru sine, trebuia

sē-i plătescā deosebit. Hankel întrebuița peștii în bucătărie, ori îi vindea în oraș. Mușterii avea berechet.

Bertram Himly era un pasionat pescuitor și posedă și el o cartă de abonament pentru care plătescā deosebit. În timpul șederii sale în Africa de sud, unde și-a câștigat și bogățiile, pescuitorul îi era petrecerea cea mai plăcută în timpul liber, ēr acum întorcēndu-se acasă a rămas credincios sportului acestuia.

"Așa-dēr Marți vom pescui și noi la Hankel, decât va fi timpul așa mōle, cum e astăzi. Vreū să-mi prind singur un crap de Crăciun."

2.

Vestea despre generositatea lui Himly se răspândi repede în tot orașul. Dōr Elsner umblând cu lista, arătā negru pe alb cāt a contribuit Himly. În curēnd auzi și vėduva Melchert, care își avea locuința cu fiica sa Laura într'o casă din curte în strada Verzei. Firesce, până a ajuns scirea la dēnsa, suma se înđecise, cum se întēmplā în tot-d'auna.

"Așa-dēr pentru copiii strēini are de unde da o mie de mărci, ēr pe tine și pe mine ne lasā în miserie și nu vrē să ne ajute!" ofta din greu vėduva Melchert, ridicāndu-și ochii de la cosele.

Fiica-sa Laura, care era de două-șeci de ani, răspuse sficiōsă: "Asta-i, fiind-cā l'ai desconsiderat altă-datā, însă ai avut dreptate mamā, ai avut dreptate..."

"Apoi, unde m'am gândit eu, că vor veni așa lucrurile?" di-se vėduva nēcājită.

Ea fusese odinōrā în stare bună, acum sērăcise de tot. Iși câștigau pānea, ea și fiica-sa, cu cusutul, ceea-ce este o pāne fōrte amarā pentru nișce dame, cari vėdurā țile mai bune.

Bertram Himly și verișōra sa se iubiau odinōrā și se logodiserā chiar. El era atunci s'erac lipit, ēr părinții ei steteau bine și nu priviau cu ochi buni, că fata iubesc pe Bertram. Au urmat neînțelegeri între logodnici și într'o di au stricat logodna.

Înzadar se încercā Bertram, care iubia sincer fata, să drēgā lucrurile. N'a isbutit. Cu inima măhnită și-a părăsit atunci țera și se duse în Africa de sud, unde rămase pierdut ani de țile. Maria se cununā curēnd după aceea cu un negustor bogat.

Dēr sōrtea este prea capriciōsā! A urmat o crisā comercială și bărbatul sēu perdū tōtā averea. Perdū și zestrea nevetei. Apoi se impuscā lāsāndu-și nevasta și fiica în nēgra miserie.

Trecurā mai mulți ani la mijloc. Deodată se întōrse Bertram Himly din Africa de sud spre mirarea tuturor celor ce l'au cunoscut mai nainte. Și se întōrse putred de bogat. Acum însă nu se mai gândia la logodnica de altă-datā, ēr acēta era prea fudulā, ca să apeleze la ajutorul lui.

În casa dela stradā, în curtea căreia ședea dōmna Melchert, era o mică bărbierie. Calfa bărbierului se numia Iuliu Weidner. Era un băiat isteț, care se pricepea și la chirurgie.

Iuliu iubia pe Laura, ēr frumoșā blondinā iubia și ea pe Iuliu. De curēnd se logodiserā. Dēr, vai! amēndoi erau s'eraci, așa că nu se puteau gândi de-ocamdatā să se cunune. Atunci dōmna Melchert, zoritā de iubirea sa de mamā, și-a luat inima 'n dinți și s'a adresat într'o scrisōre vērului sēu Bertram cu rugāmintea să dāruiescā nepōtei sale o mică zestre, ēr logodnicului ei, Iuliu Weidner, un mic capital cu procenta moderate, ca să pōtā deschide o bărbierie proprie. Vērul cel bogat însă nici n'a răspuns la scrisōrea vėduvei.

În Dumineca din urmā, sēra, Iuliu Weidner făcū o vizită logodnicei sale. Era trudit de munca de Duminecă. În schimb însă Lunī după amiezī era liber. Căci se scie, că Lunia este ziua, în care bărbierii n'au mai nimic de lucru.

"Decā mână după amiezī va fi timp frumos, vrē să eșim la plimbare?" întrebā el.

"Cu plăcere", răspuse Laura. "Unde vrēi să mergem?"

"Mergem la Hankel."

"Ce să facem acolo?"

"Trebuie să vorbesc cu el în privința unei petreceri, ce vrem să dăm la începutul lui Ianuarie. Tu scii, că eu sunt vice-președinte al reuniunii nōstre de cântări și președintele este bolnav."

Apoi începurā să vorbescā și să șoptescā de alte lucruri, firesce de dragoste. Laura se bucura mult de plimbarea de a două-ți, ce o vor face împreună și unica ei dorință era, ca să fie timpul frumos. Dorința acēta s'a împlinit. Lunī după amiezī era o țil splendidă. Sōrele strălucia pe cerul albastru.

Iuliu și Laura luarā drumul prin pōrtă cetății spre birtul lui Hankel.

Birtașul, care îi cunoscea bine pe amēndoi, îi primi cu bucurie. Alți ōspeți nu erau în restaurant.

Într'un colț al restaurantului ședea micul Max, fiul de doispredece ani al birtașului, meșterind cu ferestrul de trafo-raj la un lucru frumos, ce di-cea, că vrē să-l facā cadou de Crăciun mamei sale.

Iuliu vorbia cu birtașul despre petrecerea Reuniunii de cântări, ēr logodnica lui stetea la ferestrā și se uita spre lac.

"Uite, uite!" strigā ea de-odată, "unchiul Bertram prinde pești cu undița."

"Cum așa? D-l Himly ție-unchiū?"

"Da, da".

"Auziți acolo! Atunci ești fericitā, domnișōrā, că ai un unchiū atāt de bogat."

"Ah, lasā-mē, nu mē mai ferici. El nici n'a vrē să scie de noi."

"Mē mir. Mie mi-se pare, că e cel mai bun om din lume. Plăcerea lui cea mai mare este să prindā pești cu undița. A sosit cu un șfert de cias înainte, sē-și pescuiescā însuși crapul de Crăciun. El crede, că-l va mânca mai cu plăcere, decât va fi prins de el."

Himly ținea prājina în mână de vr'o dece minute fără să prindā ceva cu undița. De-odată însă începū să se misce bucățica de lemn care, legatā de sōrā, nota la suprafața. Se prinsese un pește de undița. Când însă sē-l scōtā afarā, peștele fiind un exemplar din cele mai frumoșe de o greutate de vr'o 6 funți, smāncindu-se odatā se smulse și cădū în apă îndērāt. Prājina cea lungā se rēcovoia ca cōda arcului, după-ce s'a dat drumul săgeții, ēr sōra încālcindu-se în crengile unui tușiș, se rupse. Rentierul nēcājit scōse o nouă undița din buzunarul vestei și se puse să descurce sfōra. Într'aceea ca să aibā amēndouē mânălibere, undița, la capētul căreia se afla o sforicicā, o luā între buze.

Cum s'a întēmplat, singur nu sciea, destul, că vrēnd să tragā o înjurăturā pentru pacostea, ce deduse peste el, resufflā mai adēnc, undița îi intrā în gătley. rēmānēnd numai sforicica de mātāsā afarā. Simțind durere, puse mână mecanicesce pe sforicicā și începū să tragā de ea. Undița se acățase în gătley și nu o putea scōte

Bertram Himly începū să horcăiescā, și făcea semne cu mână, sē-i vie cine-va în ajutor. Era cuprins de o spaimā năzdrăvanā, căci decât se producea o inflamație și umfăturā, era amenințat să se înădușe.

Spre norocirea lui, ajutorul veni în grabă. Anton Hankel și Iuliu Weidner vėdurā din ferestrā sbuciumerile lui Himly și alergarā la fața locului. Ei înțeleserā îndată, ce s'a întēmplat.

"Trebuie să aducem repede un doctor!" strigā birtașul. "Mē tem că fără operație nu se pōte ajuta!"

Rentierul gemea.

"Nu, respnne Weidner, eu sciu un mijloc simplu, care pōte înlătura grabnic și sigur primejdia."

"Cum? D-ta cređi, că se pōte scōte undița, fără operațiune primejdiōsā?" întrebā Hankel.

"Da."

Rentierul se uitā întrebător și milogindu-se, la tīnēr. Sudorile îi eșise ca bobii pe frunte.

"Ascultā Domnule!" di-se tīnērul, "numele meu este Iuliu Weidner și sunt subchirurg. Din întēmplatere cunosc mijlocul iscusit, pe care l'a descoperit înainte de

asta cu câți-va ani un tīnēr doctor din Danemarca, spre a scāpa de mōrte pe un copil, care tocmai așa ca D-vōstrā înghițā o undiță. Doctorul aduse o bilă (globuleț) de un policar diametru, găuritā prin mijloc, trase sforicica prin gaurā și spuse copilului să înghițā globulețul. Acesta alunecā de-alungul sforicicelei și ajunse până la undiță în gătley scoțindu-o din carne, unde era înfiptā. Fiind-cā globulețul avea diametru mai mare decât undița, când l'a tras afarā, vērful undiței s'a înfipt în globuleț, așa, că nu a mai putut intra în carne, ēr undița împreună cu globulețul s'a putut scōte fără nici o primejdie. *) Așa să facem și cu d-ta."

Bertram Himly dādū din cap în semn că se învoesce. Pe fața lui se vedea o rață de speranță.

"Dēr unde să găsim acum globulețul potrivit?" întrebā Hankel.

"Sē luām o bilă albā de fildēș din aparatul de balotaj al reuniunii de cântări", răspuse Weidner. "Acēta va fi tocmai potrivită."

"Bine, dēr acēta nu e găuritā."

"Nu face nimica, fiul d-vōstrā are sferederel și într'o minutā o găuresce."

"Bine dīci", replicā birtașul, apoi luând amēndoi pe Himly de subsuori îl duserā în restaurant și îl aședārā pe un scaun.

Max găuri repede bila, ēr Iuliu o unse cu unt de lemn, care se afla pe masă și trase sforicica prin gaurā.

"Așa, acum ia bila în gurā, și o înghite", di-se Iuliu. "Nu-i nici o primejdie."

Himly urmā, după cum i-s'a spus, firesce, cu ōre-care sfortāre. El simți îndată cum ajunse bila în gătley, că undița se smulge din carne. Vērful sforicicelei îl ținea în mână drēptā și trăgēnd de ea, scōse afarā bila cu undița cu tot.

"Vedeți!" esclamā Weidner, "experimentul a reușit... Mai simțiți ceva dureri?"

"Nu simt de loc. Mē simt de tot bine", răspuse rentierul.

"Acum să beți puținā apă cu zamā de lāmāie."

Himly urmā și acest sfat, apoi di-se emoționat: "Tīnere, d-ta mī-ai făcut un serviciū fōrte mare. M'ai scāpat de mōrte! Pentru fapta asta îți datoresc mare recunoștință. Decā mē nădușiam cu afurisita asta de undiță, atunci mama logodnicei d-tale imi moștenia averea, căci neamuri mai apropiate nu am și testament n'am făcut. Moștenirea asta ai pierdut-o, dēr n'o să ai causā a te plānge. Te rog, chiēmā pe logodnica d tale încōce."

Laura se apropiā cu sfială.

"Vreū să mē împac cu mamā-ta, Laura", di-se Himly cătră fatā. "Ea m'a rugat nu de mult de ceva și acum vrēu să-i împlinesc rugāmintea. O să-ți fac un trusou din cele mai frumoșe și îți voi constitui o dotā bogatā, ca să te pōți mārta cāt mai îngrabā cu acest brav tīnēr. Amēnuntele le vei afla în sēra de Crăciun, pe care o vom petrece împreună."

"O, unchiule, cum se va bucura mamā! di-se Laura cu lacrimi de bucurie în ochii ei albaștri.

"D-le Hankel", vorbi rentierul mai departe, "trimite vr'o șese crapī din cei mai frumoși pentru sēra de Crăciun vėduvei Melchert în strada Verzei."

"Am înțeles", răspuse birtașul.

"Ascultā, Max, vino încōce!" di-se apoi Himly cătră băiatul birtașului.

Băiatul se apropiā.

"Și tu ai avut partea cuvenită la salvarea mea. Spune, ce ai dori să-ți aducā moș Crăciun?"

"O bicicletā! Dēr tata nu vrē să dea atātia banī!"

"Moș Crăciun o să-ți aducā de sigur o bicicletā. Eu am să comand una la el."

"O, vē mulțumesc din inimă!" esclamā băiatul plin de bucurie. "D-ta ești așa de bun! Așī vrē și eu să fi unchiul meu!"

Rentierul rise din inimă, apoi plecā de la Hankel împreună cu Laura și cu Iuliu Weidner.

*) Fapt întēmplat.

3.

Domna Melchert a fost, fresce, surprinsă din cale afară, auzind de la Laura și Weidner, ce s'a întâmplat. Nu peste mult veni și Himly și se făcu pace. Apoi povestiră multe despre suferințele și griji, prin câte a trecut și unul și altul, despre aventurile lui Bertram în Africa de sud etc.

»In séra de Crăciun am să viu la tine Marie«, țise el. »Atunci am să fac fericită pe Laura și pe logodnicul ei. Ție am să-ți dau o rentă de douăsprezece sute de mărci pe an, așa că vei pute trăi fără griji la fica ta, ăr aici îți dau un mic ajutor pentru sf. sərbătorii. Bertram îi dădu un fișic cu 500 mărci în aur.

Așa intră norocul în casa sêracă din fundul curții, ăr la Crăciun era să fie și mai bine

Țilele trecură repede și sosi și séra de Crăciun, cu pomul de brad, cu darurile și cu atâtea plăceri pentru tineri și bătrâni.

Bertram Himly și-a cinstit din belșug neamurile și când se aprinseră luminările pe pomul Crăciun, se adresă tinerei părechii cu cuvintele: »Surprisa cea mai frumoasă am rezervat-o pentru voi. Ție Laura, îți dau pentru trusou cincii mii de mărci și afară de acesta o dotă de douăzeci de mii mărci în numerar, pentru-ca să-ți cumperi o casă într-o poziție bună, unde Iuliu să-și deschidă barberia. Eu am să-i flu primul mușteriu. Și fiind toate regulate în pace și bună rânduială, acum să mâncăm crapul de Crăciun, care a fost prilejul împăcării noastre. Să dea Dumnezeu, ca mulți alții să se bucure de o asemenea fericire, cum ne bucurăm noi astăzi, și să dea Dumnezeu, ca să sêrbăm încă multe serii de Crăciun împreună în pace și bună înțelegere«....

Oniță.

Pomul Crăciunului.

Tu n'ai vădut pădurea, copile dragul meu — Pădurea ierna dörme, c'asa vré Dumneșeu.

Și numai câte-un viscol o bate une-orî, Ea plânge-atunci cu hohot, cuprinsă de florî.

Și tace-apoi și dörme când viscoalele pier, În nóptea asta însă vin ingerii din cer

Și sböră 'ncet de-alungul pădurilor de brad Și cântă 'ncet; și mere și florî din sîn le cad.

Ăr florile s'animă de ramuri până jos Și-i cântec și lumină, ș'asa e de frumos!

Ăr brașii se deșteptă, se miră asta ce-i, Se bucură și cântă cu ingerii și ei.

Tu n'ai vădut pădurea, copile dragul meu, Dér uite ce-ți trimite dintr'ensa Dumneșeu;

Un inger rupe-o crengă din brașii cu făclii Așa cum a găsit-o, cu florî și jucării.

Departa într'un staul e 'n fașe-acum Isus. Și ingerii, o, câte și câte i-au adus.

Dér el e bun și 'mparte la toți căți îl iubesc, — Tu vino și te închină, și „Dömne-ți mulțumesc“.

G. Coșbuc.

Motive din popor.

La stână.

Pe vatră arde vesel foc,
În jur ciobani s'adună —
De dragoste și de noroc
Flăcăii 'ncep să spună....
Și unul bea din ploscă vin,
Să uite de durere;
Ăr cântul fluerului lin
Prin vale trece — pierre...
...»A mers, ș'a mers! — Și ce-i cu ea?
Îți pasă döră ție?
Gândesce-te la draga mea
Ce vorbe-mi țise mie:
— Eu nu-s a ta și nici nu vréu
Să fiu pe veci legată;
De ochii ței, de chipul țeu
Eu n'am fost fermecată!«
Să plânge-un alt frumos cioban,
Privind mereu la stele:
— »Ce bine-ar fi, ca să le am,
Le-ași duce dragii mele«...

Ăr un moșneag din somn trezit
Înspre flăcău privesce,
Îi țice-așa de liniștit:
— »Ci tac și contenesce!
Un pic nu pot să odihnesc
De fleacurile tale«...

Ăr clopotele clinicănesc
La turma cea din vale.

Cântec.

Am o flóre răpitóre,
Ce-a crescut mereu la sóre;
Ochii ei ca două stele
Luminéză căii mele.
A ei față dulce, clară
Este ca o ție de vară.
O cunósce lumea 'ntrégă
Ah de-ăr sci cât mi-e de dragă!...

I. Casă.

Colindele la popórele apusene.

O revistă germană cu numele „Chronik der Zeit“ spune, că încă din timpurile vechi s'a păstrat mai la toate popórele apusene — atât la cele catolice, cât și la cele protestante — obiceiul de a umbla în timpul Crăciunului pe la casele ómenilor și a cânta. În unele locuri colindatul acesta ține tot timpul postului de Crăciun, numit la apuseni „advent“ — și până la Bobotéză. În acest timp se duc elevii sêraci în anumite țile pe la case și cântă, de unde tot timpul acesta se numesc „Singzeit“ (timpul cântecelor). În Germania de sud se duc în nopțile de Joi, înainte de Crăciun, — numite „noptile sfinte“ — nu numai copiii de școlă, dér și ómenii mari, de la casă la casă și cântă cântece sfinte. Noptile acestea se numesc și „Kloppelsnachte“, ăr la Șvabi „Ankloptete“, adică noptile ciocănitului fiind-că cântăreții bat la ușă cu ciocane de lemn séu cu vergele. Afară de acesta se aruncă mazere, orz séu linte în ferestri, ceea-ce este analog cu „séménatul“ de anul nou din Moldova séu pôte și din alte părți locuite de Români, când umblă ómenii cu buzunarele pline de grâu séu orz și îi séménă pe cei ce-i uréză atât în casă, cât și pe stradă, așteptând, fresce, să capete în schimb vr'un bacșiș. — În Elveția încă se obișnuiesc convóiele împreunate cu cântări de Crăciun. În cantonul Luzern umblă câte o ceta de cântăreți din casă în casă sub conducerea învățătorului, care este tot-odată și dirigintele corului. Ei se opresc înaintea ferestrii și acompaniati de muzică întoneză cântece vesele despre născerea lui Isus Christos.

Locuitorii, la casa căroră se opresce ceta cântăreților, se simt forte onorați prin acesta, îi invită în casă, îi ospetéză și dăruiesc.

— st. —

Posta de Crăciun pe mare.

Farurile, cari luminéză nóptea corăbierilor, nu sunt aședate în tot-déuna pe malul mării séu pe vr'o insulă, ci multe faruri sunt clădite pe câte o stâncă séu bancă de nisip în mijlocul mării, ăr de jur împrejur vijăe valurile, și când e flux sunt împrejmuite până sus cu apă. Unele sunt de piétră, ăr fundamentul lor este de-a dreptul pe fundul mării, ăr altele nu sunt de cât o colvie mare de fer, aședată pe nisea stêlpi tot de fer.

Serviciul în asemenea turnuri séu faruri este din cele mai grele servicii din lume. Numai ómenii tăcuți, lipsiți de fantazie, din țerile de nord, sunt în stare să ia asupra lor sarcina grea de a fi timp mai îndelungat păzitori de far în locuri așa de părăsite și primejdiose. De multe ori, mai ales când e furtună și vijelie, în cât corăbiile nu se pot apropia, trec săptămă i întregi până li-se dă să vadă față de om, și decât se întemplă să le lipsescă proviziunile, apoi vai de sufletul lor!

La Craciun însă și urșii aceștia de mare încă ar vré să prăznuescă, ca ori-ce creștin, născerea Mântuitorului, deși nu cu ceremonie și cu pom de Crăciun ca cei de pe uscat. Cei de pe uscat însă se gândesc la ei, când se apropie Crăciunul, și le trimite câte ceva de ale gurei. Vaporul de cöste, care își face cursa regulată pe lângă far, în ajunul Crăciunului ia pe bord și posta de Crăciun pentru păzitori. Îndată ce se zăresce farul, se ridică pe catarg drapelul, în semn, că sunt scrisori și pachete pe bord. Din far așteptă cu dor soșirea vaporului, și repede se lasă în mare o barcă, care înaintéză drept în cursa vaporului, ca să ia în primire pachetele. Vaporul nu se opresce, ci numai își micșoreză iuțela și când a sosit în dreptul bărcii, se aruncă pachetele în barcă. Se întemplă adesea, că nu nimeresc bine tocmai în barcă și pachetele cad în mare. Asta însă nu face nimica, căci barcagii le pescuesc afară, ăr d'acasă s'au îngrijit ca împachetarea să se facă așa, în cât să nu se întemple nimica, chiar și decât s'ar uda puțin. Abia s'au apucat obiectele, ce li-s'au aruncat în barcă, vaporul plécă repede mai departe, ăr matrozii strigă păzitorilor „Sfintele sərbătorii cu bine!“ — Păzitorii se grăbesc apoi și ei cu pachetele la far și desfăcându-le se ospetéză cu mâncare și beutură în onórea celui ce s'a născut, ca să mântuescă lumea.

g....

Pițărăii.

Nu dör' că i-ar mâna fόμεa, nu! Sunt copii de ómeni cu stare bunicică. Așa-i însă obiceiul, ca în ajunul Crăciunului să se strângă pe-un loc mai ridicat de la marginea satului, cete cete de băieți. Aici se pun la sfat de unde să începă a pițara, și după ce-și aleg un vâtaf, hai să sune și rêsune:

Dă-mi covrig
Că mor de frig;
Dă-mi colac
Că mor de cald;
Dă-mi alună
Că-s mai bune;
Dă-mi nucă
Că-s mai dulci;
Dă-mi mere
Că-s mai cu putere.
Ș'o bună dămină! Lui Moș-Ajun
Lui Moș-Crăciun
Ălui bătrân!

Pornesc apoi de-a-lungul satului tot strigând și colindând:

Dă-mi covrig
Că mor de frig etc

Nu li-e lor de sat și de covrigi. Ci așa e obiceiul. Intră prin curți, la bogăți și la sêraci de-opotrivă, și toți îi dăruiesc cu ce au,

Că-i ajun
De Crăciun —
Covrigei
Mititei
La pițării.

Eșind, pițărăii mulțumesc:

Cruce 'n casă
Cruce 'n masă,
Să fi gazdă veselósă
Și la mulți ani sănătósă.

Se mai fac și posne. Câte-o gazdă suindu-se în podul șurei, tot aruncă și aruncă:

Mere cu putere,
Nuci de alea dulci.

Și la urmă:

Prune uscățele
Să mușce din ele.

Ăr când ceta de pițării dă să iese pe pörtă, gazda îi mai îndulcesce c'o lecuță de vorbă bună, și le țice:

Haideți vă 'nturnați
Și vă minunați
De ce căpetați!...

Și să întorc pițărăii și cască gurile să vadă, ce o să le mai arunce gazda din ciur:

Dă gazdă bun
Că e Moș-Ajun
Și e Moș-Crăciun.

Și gazda dă și dă din belșug, că ciuru i-s'a umplut din nou cu:

D'alea măruntele
D'alea mititei
Negrișore, rele...

Ptiu! strigă pițărăii, că gazda i-a fript și păcălit, nu le-aruncă el cine scie ce bunățăți, ci sciiți! de la oi ceva....

Opăriți plécă pițărăii mai departe, pân' ce oboșiți de atâtea trépăd și sberiat prin sat și prin curți, se întorc ărăși de unde au plecat, și veseli și cu străițele pline strigă:

Am covrig
Nu mor de frig;
Am colac
Nu mor de cald;
Am alună
D'alea bune;
Și nucă
D'alea dulci
Că e Moș-Ajun,
Și e Moș-Crăciun!

Apoi se împrașcie care încătrău pe la casele lor.

*

Orî cât am întrebat, nimeni n'a știut să-mi spună originea și însemnătatea acestui obicei, ce se practică în una din comunele situate la pöla Munților apuseni. L'am pomenit în copilăria mea și 'n multe, Ajunuri, pân' ce n'am fost dat în străini am pițarat și eu. Nici nu știu, decât mai există și adî acest obicei, orî că vremurile și necazurile l'au înghițit și pe el ca pe alte multe.

Pöte să mai fie, pöte să nu mai fie, căci de! trăim în vécul schimbărilor și pefacerilor. S'a schimbat în multe părți ale Ardealului și obiceiul cu colindele, de când adecă sub pretext, că pe urma colindătorilor pere ici un pui, colo o găină, numai ce veți umblând în séra de Ajun prin cele sate romănesci de ăși cu pene de cocoș« la palarie, împrașciind glótele de colindători, la »poruncă mai înaltă«.

Sêraci vremuri de altă-dată, bune ați mai fost! Crăciun mai vesel ca 'n țilele noastre, Românul cu traiți mai ticnit și la chimir mai bine căpușit!...

H.

Femeia cu trei țile de boerie.

Țice că s'a dus unu să se 'nsóre. Fata la care s'a dus el, era din boeri. Acu după-ce se învoiesc părinții și după-ce a dis și fata c'a merge, el îi dă cătră dênșă:

— Dér la gospodărie scii că este trebă. N'ai să poți sta așa cum ai stat până acum.

— Bine, oiú face și trebă, dér trei țile pe săptămână trebuie să le am de boerie. — Ce era să facă omul? N'a dis nimica și a primit și-așa, decât i-a fost numai de cât de dênșă.

Se face nunta, o ia el s'o duce acasă. Se apucă ea să trebăluiască și să pornescă gospodăria, dér când îi vin cele trei țile de boerie, ea nici nu se mișca din pat, ci numai da porunci. Vede el asta și, deși nu-i tocma venea la socotélă, n'a dis nimic, căci așa avea înscriș cu dênșă.

Intr'un rând ce-i vine lui în cap, că se face nebun. Ia un cîomag în mână și începe a pocni cu el în ce vede cu ochii; în sobă, în ferești, în óle, în masă, și ajunge de dă și în femeie de câte-va ori.

— Vai de mine, omule, ce ție-i de cap? Ce-ai pățit? strigă ea spăriată.

— Ce să pătesc? Ia, am și eu trei țile de nebunelă pe săptămână.

— Da mă rog d-tale, lasă-le la naiba, că tare nu-s bune!

— Apoi, le-ași lăsa eu, de-ași puté. Și ăr, poc în lampă, poc în sobă, poc în femeie, poc în ce năpădea.

Atunci ea sare ca friptă din pat:
— Vai de mine, bărbate, lasă-ți țilele de nebunelă.

— Da tu de ce nu ție le lași pe cele de boerie?

— Écă le las, numai lasă-le și tu pe-a tale.

— Hai și-mi dă în scris, că le lași, să nu rămân numai cu vorba.

— Hai! Și i-a dat femeia înscriș, că n'a mai ține nici trei cêsuri de boerie, nu trei țile.

— Poi acum, țice bărbatul, hai să ne rugăm lui Dumneșeu să mă lese iesește trei țile de nebunelă. Și s'a rugat cu totă inima și l'a lăsat nebunelă, dér și ea când venia vremea celor trei țile de boerie, lucra din toate puterile, ca nu cumva să-i găsescă vre-o vină bărbatu-séu. Și așa s'a dat femeia la brasdă, și-au trăit așa de bine, c'așivrea și eu să trăiesc ca dênșii.

vacă séu o capră, al căror lapte se consuma atât de copiii mici, cât și de cei mari, pentru cari constituie un izvor de putere. Din nenorocire însă, nu li-se dă în de-ajuns, fie că sătenii nu au, fie că-l întrebuințază în alte feluri. Ori-cum ar fi însă, un remediu trebuie căutat, atât pentru a împiedeca mortalitatea, cât și pentru a cresce copiii sănătoși și voinică. Și fiind-că Soia conține mai multe materii nutritive, e bine ca pe lângă celelalte mijloce de ameliorare a hranei și stărei locuitorilor, să facem încercări și în această privință.

Pentru-că am vorbit de laptele de Soia, vă comunic, că femeia Japonese alăptază copilul doi și chiar trei ani, și că Chinezii și Japonese n'au de cât foarte puține vite cornute și aprópe de loc vaci cu lapte; ba în Japonia până în anii din urmă numai Europeii consumau lapte, pe când indigenii mai nu cunosc decât laptele de Soia, pe care îl pregătesc cu ușurință. Se moie întâiu bóbele 1—3 ore, în apă; se scot, apoi se adrobesc, se amestecă cu 10 părți de apă, se strecórá și se fierbe lichidul, adăogându-i-se câteva bucăți de zahăr. Laptele de Soia, care l'am încercat singur, se bea cald, e bun și are avantajul, că costă și mai ieftin.

În ce privește neîndestularea hranei locuitorilor, v'am vorbit de multe ori și sciti, că o parte din îmbunătățirile noastre sunt îndreptate în această direcțiune. Astfel creșterea și ameliorarea vitelor, producerea de lapte, introducerea legumelor cartofilor, castanului alimentar, din cari am făcut plantațiuni chiar în toamna curentă, cum și creșterea caprelor.

Încercarea din urmă n'a isbutit ca e drept, din cauza repulsiunii ce au țeranii pentru acest animal, dér acesta nu trebuie să fie pentru noi o cauză de abținere. Să vă siliți din contră și mai mult, fiind incredințați că răspundeți uneia din datoriile d-vóstré de căpetenie, atât ca óameni de bine, cât și ca agenți ai domeniului Corónei, care spre satisfacțiunea noastră a început să fie luat de mulți ca pildă.

Vé invit dér, a-mi arăta ce cantitate de semințe să vé trimet, cum și să luați măsură pentru aducerea la îndeplinire a acestei circulări cu toată grija cuvenită.

Vé atrag însă atențiunea, că de-ocamdată nu veți cultiva Soia decât în mic, în câmpul de expedițiunea și notând toate observațiunile, ce veți face. Și pentru-ca această încercare să poté fi cât mai completă, veți lua înțelegere cu domni învătători, ca să o semene și denses în grădinele școlare, și ne veți cere semința necesară și pentru densesii.

Țiu a se cultiva și în grădinele școlare, pentru-că sunt înzestrate de noi cu toate mijlocele trebuincioase și domni învătători vor fi ast-fel în stare a-și da înși-și séma de modul ei de cultivare, cum și mai târziu de folósele Soiei.

Am făcut multe sacrificii pentru grădinele școlare. Acordăm chiar premii anuale învătărilor și elevilor, cari s'au distins, ast-fel, că nu cred să trec prin această peste competițiunii autorităților școlare superioare. Cred din contră, că sunt în intențiunile d-lui ministru Haret, care stăruiesc atâta pentru învătământ în general și pentru cel rural în special, și chiar în ale domnilor învătători, cari sunt dornici de ridicarea bunei stări a țeranului și n'astéptă decât îndemnuri și noué mijloce în acest scop.

Afară de aceea, domni învătători, trăind de asemenea în mijlocul

locuitorilor, pot să le arate cu toată isbânda necesitatea de a-și întinde activitatea, căutând noué isvóre pentru propășirea lor proprie.

Dacă rezultatele vor fi satisfăcătoare, vom pute mări culturile treptat cu consumația.

În ori-ce cas nu trebuie să uități, că scopul nostru este de a desțepta pe țeranii români din adâncul lor somn și cu voie cătră tot ce este adevérat, plăcut și folositor, să-i atragem.

Ioan Calinderu,
administrator.

Ștefan cel Mare și sfânt.

Patru sute de ani se împlinesc la 2 a lunii lui Cuptor 1904, de când a trecut întru Domnul, părintele Moldovei: Ștefan cel Mare și sfânt. Eita ce comunică „Călin. Gospodarilor Săteni“ din Zorleni (Tutova):

„Ștefan cel Mare și sfânt, dice că nu era mare la statură, ci om mărunțel, da-i vorba că era mare în cap: mare la minte și cu chibzuială; era mare în sfat și în fapte, cum n'a mai fost altul ca el și... poté nici n'a mai fi vr'odată. — Deși era mic la stat, da era iute amarnic, în cât se bătea cu 30 de ómeni de-odată, fără să se témă, că va fi bătut. Unii spun, că era de 7 palme 'n frunte.

Când l'a făcut mă-sa, ursitorile l'au ursit: că are să fie om mare și vestit în toată lumea, și multe fapte bune are să facă și pe mulți dușmani i-a prăpădi — după cum a și fost — și i-au pus numele Ștefan.

De mic era frumos ci creștea iute, ca din apă. Încă de bățul era ghnizovat și unde găsea bățul volnic, se giuca cu densesii cu buzduganul.

La 15 ani împliniți a ucis un urs, fără să aibă ceva în mână.

Când rétăcea prin păduri, că el îmbla mult de-a vênatului, dice că un inger i-se arăta și-l scotea la drum. Acela era ingerul lui, care ținea la Ștefan și nici ca cum nu se deslășea de densesii.

Odată când s'a fost recacit prin păduri, a dat peste-o casuță unde erau 2 îngeri prefăcuți în moșnegi, și aiști 2 moșnegi l'au dăscălit cum se trăiescă 'n lume, cum să se porțe înțelepțeste și se facă fapte mari, pentru cinstea neamului și a țării. S'aici a stat Ștefan, în credința și frica lui Dumnezeu mai mulți ani de-arêndul, până ce 'ntr'o vreme ducându-se el prin pădure, numai ce vede o pasere măiastră, — care nu era decât un inger prefăcut — și paserea a prins a grâi lui Ștefan, ca să se întórcă în țară. Ștefan se duce la moșnegi, le spune ce i-a dis paserea, și moșnegii îl blagoslovesc, dându-i drumul.

Când a agtuns Domn în țara Moldovei, după cum au ursit ursitorile, și așa a vrut Dumnezeu, apoi de-atunci a fost vai și amar de dușmanii țării și de păgânitate! Căți căpăni și câte lifte au venit prin țară la noi, pe toți i-au făcut prav și cenușă, că era vitez în răsboi și ca densesii era toți voinicii lui, viteji, tot unul și unul.

Când se lupta Ștefan Vodă în bătălie, tot-déuna de-a drépta lui era un arhanghel, cu o sabie de foc, și pieriau vrăjmașii câte de dece pași înaintea lui Vodă, fără ca cine-va să-i fi pălit ori pușcat; — veți că piereau de sabia cea de foc a arhanghelului. De aceea și Ștefan cel mare și sfânt făcea biserici și mănăstiri lui Dumnezeu, și Dumnezeu era tot în agiutorul lui și nu-l părăsia.

Ori și cine îndrăsnea și se scula asupra lui, el îl învingea și-l făcea să porțe frica un timp îndelungat, că era omul lui Dumnezeu: smerit, îndurător, cu dreptate, și tor-déuna de câte ori avea să porțe răsboi cu vr'un dușman, nu se pornia de-acasă până nu însura 24 de flăcăi și mărita 24 de fete, dându-le taturor averi și făcându-i pe toți gospodari.

Afară de asta, nu se pornia nici-odată la răsboi, până nu alegea mai înainte un loc óre-unde de mănăstire, ca, întorcându-se dela răsboi biruitori și deplin sănătoși, să zidescă mănăstire pe locul acela.

El a alungat pe Turci de pe aici și noi se cuvine să batem matane și se rugăm pe Dumnezeu pentru hodina sufletului lui, că ne-a scăpat de dușmani....

Pe cât era de vrăjmaș (amarnic) în vreme de răsboi, pe atâta era de bun și blând și cu dreptate în vreme de pace. Celor s'erac le da bani și moșie, tot așa și celor viteji și cu credință cătră Domn. Celor năpăstuiți și asupriți le făcea dreptate, așa că 'n țara lui era numa belșug și toate cele de multămită.

Singur Ștefan Vodă era gospodaros având podgorii vestite în Cotnari și la Ște-

fănești, și pe lângă toate curțile și la moșiile lui erau gospodarii ca acelea, că nu mai aveau păreche.

Domnele lui erau bărbătóse și gospodaróse, mé rog, erau vrednice de însușirile lui cele vitejesci și înțelepțesci. Ele îl întovărășiau de obște, nu numai în vremi liniștite, dér și în vremi grele, cum era în vreme de răsboi ori în alte cumpeni și năzazuri. Și cu vorba și cu fapta îndemneau și alinau pe nézdrăvanul lor soț, cât și pe vitejii ostași a nebiruitului Domn.

Lumea crede, că Ștefan cel Mare și sfânt n'a murit, făr' s'a nălțat la cer cu trup cu tot, ca să-și dea samă de faptele lui bune și creștinesci.

Sufletul lui Ștefan cel Mare, după-ce a eșit din einstitul séu trup, întâiu era vânt și pe urmă se prefăcu în chip de hulub, sburând afară din curțile domnesci, și s'a pus pe streșina casei celei mai frumoase din tégul acela.

Acolo sufletul lui, cunoscea faptele cele bune a lui Ștefan, de aceea l'a vestit Dumnezeu, ca să sbóre cătră ceri, unde are locul de odihnă.

În raiu, sufletul lui Ștefan stăpânesce toate sufletele câte-s acolo și în iad; și mai are puterea de-a descoperi și a omori pe hoții, care fac mórte de om.

Când a murit Ștefan cel Mare, trei zile și trei nopți i-a ars o luminare la mormânt, fără ca s'o fi pus cine-va acolo, și niminea n'o putea s'o stingă.

După mórtea lui Ștefan cel Mare, când mai aveau Moldovenii bătălii, el sciea din mormânt și începea să plângă și cum începea cu plânsul, îndată încetă cu bătăliile și era pace. Mormântul lui îi la Mănăstirea Putna din Bucovina....

Duhul lui Ștefan Vodă îmblă când și când pe pământ, mai ales când nația noastră 'i în cumpănă mare. Așa, dice că la 77, când a fost bătălia cu Turcul — la Plevna — Ștefan când a văduț, că se strînge lume din munți și din câmpii, să pornescă la răsboi, el s'a sculat din mormânt, și din duhul lui a cărnuit și a povățuit oștirea noastră, de-a făcut pe Turc să mai simtă odată trecând printr'ênșii saima de altădată.

S'asa, decât nu era duhul lui, te miera de biruim pe Turc, scăpând țara de sub stăpânirea păgânului și să ni-o facă ér slobodă, ca 'nainte vreme.

Ștefan cel Mare și sfânt ar să 'nvie înainte de învierea cea de obște, calare pe calul lui și cu sabia în mână dréptă, fiind'o drept în sus, — da atunci trebuie să fie mare necaz pe neamul nostru....

...Amu nu vra să se iste răsboi, da când l'a résbii mila de trairu nostru între stréini, are să scótă vèrful săbiei de 3 degete afară din mormânt și are să se încare la răsboi toți împérații de pe fața pământului, că atunci are să fie răsboiul cel mare. Locul răsboiului are să fie pe valea cea mare de pe apa Moldovei la Șase băi, și atâta vèrsare de sânge ce-o să fie acolo, încât caii are să n'óte în sânge până'n come....

Atunci când-a-nvie Ștefan Vodă, are să vadă cum ne-am stăpânit și ne-am îngrijit bucățiua noastră de pământ, care ne-a lăsat'o mândră și îmbeșugată și pentru care s'a bătut el de 40 de ori cu vitejii și dragoste de moșie.

Toți banii și toate odórele, care sînt zidite în temelă mănăstirii Putna, la învierea lui Ștefan Vodă are să-i scótă și are să-i împărțescă celor care cred faptelor lui, în legea creștinéscă și în nația românéscă....*)

Stările în Banat la 1767.

(Memorandul lui Iosif II.)
(Urmae).

Dér nici biserica apusenă, nici serviciu altariului ei nu scapă de critica împératului.

»Episcopul din Timișóra (contele Engel de Wagrein), — scrie Iosif II, — din cauza bătrânețelor, e ramolit. Intre preoți se află indiviți bețiși și cu alte patimi lumesci, ér credincioși, în deosebi coloniiști, nu sunt pătrunși de religiozitate atevérată, și faptele morale sevîrșite nu isvoiesc din sentiment de religiozitate, ci sunt rezultatul unei crase superstițiunii. Dovadă sunt statuetele, purtate cu ocaziunea procesuțiilor, apoi împodobirea icónelor bisericesci cu tot felul de lucruri și peregrinările chia-

*) Cu prilejul aniversării de 400 de ani dela mórtea lui Ștefan cel Mare va ieși o carte, în care se cuprinde tot ce se novestesc despre el — cu numele de: Ștefan Vodă cel mare și sfânt, istorisirii și cântece populare.

Cereri de cumpărare pentru Cartea lui Ștefan Vodă să se facă la: Redacția „Călinarului Gospodarilor săteni“, Gara Zorleni.

până la Maria Czell. Bănățenii peregrinéză de regulă la Radna. Nedescrípibile, nenumérate și fără sfîrșit sunt fărădelegile ce se comit între păreții acestei mănăstiri, și necalculabile sunt urmările acestor abuzuri. Cu înființarea unui asil franciscanii au deschis la Radna porțile pentru expatriati și criminalii ordinari, ceea ce este spre vătémarea ordinii publice din Ungaria și din Banat. Cu ochii mei am văduț 2 asilanti criminalii notorici, unul a fost ucigător, ér al doilea desertor de la miliție.

»În larga împératie a majestății vóstre nu există asile pentru această specie de indiviți. Am mai văduț între zidurile mănăstirii și alte persoane suspecte. Faptele lor criminale, însă, sub pretext a nu le cunósce, nu mi le-au descoperit călugării. E trist când lotri și alți ómeni scelerati dimpreună cu prada lor se ascund în același lăcaș al lui Dumnezeu, unde brațul justiției nu poté să-i ajungă. Insumi am văduț indiviți de pánura acesta preumblându-se în deplină libertate în curte și prin grădină.

»Stăm de tot réu cu referințele polițiale. Cuvéntul poliție e necunoscut în Banat. Drumurile le creéză natura, lumina o dá sórele, luna și stelele; ploia și seceta sunt mijlocele de rënd pentru curățirea atmosferei de mirosul ciocăielor și de alte miasme otrăvicioase. Eftinătatea în Banat este extraordinară, ceea ce rezultă din rodul îmbeșugat al pământului și lipsa de export. Siguritatea publică lasă mult de dorit, cu pistolul și cu încuietóra își asigură omul mai bine averea. Numérul creștinilor se reduce la minimalul cifrei. Cruțarea, modul de viétă puțin consistitor, frugalitatea și pomenile obicnuite la locuitori, sunt factorii de căpetenie, cari împiedecă sporirea cerșitorilor. Și decât cineva din pofta de câștig totuși adună milă, acela exercită cerșitoria fără restringere în modul și forma cea mai uricóasă.

»Fiind sistemul de guvernare greșit în temelă sa, ér comisiunea aulică din Viena compusă din bărbați, cari n'au cunoscințe exacte nici chiar despre situațiunea și topografia Banatului, — află Iosif lucrul prea firesc, decât locuitorii prefer și tin încă la modul turcesc de guvernare. Este trist, că nu-i sat, nici individ, care ar poté să numescă proprietatea sa o bucătică de pământ séu o moșiórá; mai mult: chiar pământul cultivat cu brațele sale nu poté să-l numescă al séu, nici măcar pe durata mai multor ani de zile. Considerându-se pe sine țeranii numai de posesori temporari ai parcelor de pământ lăstate în grija lor, fie-care exploateză moșióra, ca să scótă cât mai mult din ceea ce posedă de astăzi până mâne. În consecința acestui sistem stricacios, țeranii nu se véd legați pentru vecie de căminul familiar și își întocmesc afacerile astfel, ca dimpreună cu vitele și cu uneltele economice să fie totdeuna în stare a părăsi vatra pe care se află coliba moștenită de la părinți. Intre astfel de împrejuării locuitorii privesc Banatul numai ca o simplă stațiune trecătoare spre definitivă lor căpătuire.

»Nu pot trece cu vederea, — observă împératul mai departe, — ordinațiunile demoralizátore ale deputațiunii băncei ministeriale, referitóre la eiectarea și încasarea dărilor. Eiectarea e lipsită de ori-ce basă rațională, ér încasarea atérnă de multe ori de la voia arbitrară a chinezilor. Deputațiunea băncei ministeriale notifică mărimea sumelor și fixând terminul până la care sunt a-se deporta dările, pretinde, ca încasarea să se facă cu toată rigórea.

»Cu porunci înăsprite trimite guvernul provincial ordinațiunile deputațiunii băncei prefectilor, prefectii subprefectilor, ér aceștia chinezilor spre efectuire. Chinezul luând de la aceia, cari au puțin mult și de la cei cu avere puțin, de la rudonii și persoanele favoritate nimic, încaséză de la cine poté și cum poté. Acesta este procedura, care se practică în Banat la încasarea contribuțiunii.

(Va urm.)

Calaicanul verde.

Țerancele noastre, cari se pricep la cernitul hainelor de pănură (sumane seu zechi), cunosc cu toate sareea verde, numită calaican. Învățații o numesc *sulfat feros*, dovedind că conține un fel de tărzie de puciosă (vitriol), fer și apă.

Acest sulfat feros se găsește în unele locuri prin pământ, în gropi apropiate de minele de aramă; dér cel mai mult se fabrică din fer și din sulf (puciosă).

Însușirea lui de căpetenie este, că amestecat cu un estras (esență apăsă) din gogoșe de stejar, seu din scôrțe de tábăcit (cu așa numitul *acid tenic*, cum dic învățații) se înegresce ca funinginea de pe o căldare.

Êtă secretul de a cerni hainele de lână!

Și femeile noastre meștere cunosc acest secret, — dér nu cunosc alt secret al acestei materii, anume că cu ajutorul ei se face *cernela cea négră*, și se mai pot face și comedii cu ea. Spre scopul din urmă disolvăm (topim) câteva fire de calaican într'un vas cu apă. Punem: să se spele cineva pe mâni în apa acésta. Pe de altă parte ne îngrijim, ca pe cărpa seu pe ștergarul, cu care se va șterge respectivul, să presărăm făină măruntă de gogoși de stejar (ghindă). Ștergându-se pe mâni, prietinel nostru rămâne cu gura căscată vădând, că în loc să i-se albescă mâinile — i-se înegresc ca la hornari.

O altă însușire a calaicanului este, că împiedecă putredirea, distruge microbii, adecă ființele mici cari produc putredirea. E antiseptic. Din acest motiv se întrebunțeză în medicină și în agricultură.

Cu privire la antiseptia sulfatului feros, imi vine în minte o frumoasă povestire a scriitorului german Joh. Peter Hebel, reproducă în „Schatzkästlein“-ul seu și care în traducere românească sună astfel:

„Revedere neașteptată. În Falun, în Svedia, își desmierda într'una din zilele anului 1750 un miner (băiaș) tânăr mirésa iubită, și-i dicea: „La Sânziene va fi bine-cuvântată iubirea noastră de cătră preot. Atunci vom fi bărbat și femeia și ne vom alina la masa și casa noastră“.

— „Și pace și bună voire se va sălășlui în locnița noastră — adause mirésa cu zîmbet seniu; — că tu 'mi ești totul pe lumea asta și făr' de tine mai bine vréu să fiu în mormânt, de cât în viață“.

Însă, când preotul îi vesti a doua oră în biserică, adoağa: „decă scie cineva ceva piedecă împotriva acestei căsătorii“: se înscință mórtea.

Diminéta următoare trecu mirele îmbrăcat în negru pe sub ferăstra miresei sale și îi dise: „Bună diminéta“, dér „bună sér.“ nu i-a mai dis. Densul nu mai eși din mină și densa înzadar îi cusu în ziua aceea o cravată cu flori roșii pentru ziua de cununie. Vădând că nu se mai întorce, îi puse cravata în dulap, îl jeli și nu-l uită nici-odată.

Intr'aceea orașul Lisabona (din Portugalia) fu înghițit de un cutremur de pământ; răsboiul de 7 ani se liniști; Francisc I muri; ordul Jesuiților fu șters; Rusia, Austria și Prusia împărțiră Polonia; împărătesa Maria Teresia muri; America deveni independentă și puterile aliate ale Francezilor și Spaniolilor nu putură cuceri Gibraltarul; Turcii impresurară pe generalul Stein în peștera Veteranilor din Ungaria și împăratul Iosif II. muri și densul; Regele Gustav din Svedia cuceri Finlanda rusescă isbuoni revoluția francesă și răsboiul el lung, și împăratul Leopold II se pogori și densul în mormânt; Napoleon cuceri Prusia; Englezii bombardară Copenhaga; Tranii semănan, cosiau, secerau și culegea. Morarul măcina, faurul ciocania și muerii să-

pau după metale în atelierelor lor de sub pământ.

Câteva zile înainte seu după Sânzienele anului 1809 — minerii din Falun voind să jtae o scobitură între doi stanii, ochii li-se pironiră în nămolul și apa de vitriol, asupra unui cadavru de om tânăr, cadavru pe de întregul îmbibat cu vitriol de fer, dér almintrel cu totul neputredit și neschimbat. I-se cunoseau bine trăsăturile feței, i-se puté constata vârsta. Părea că de abia a murit de vr'un cés, seu că a ațipit nișel după muncă.

Când l'au scos la lumina zilei, nu voia să-l cunoscă nimeni. Nu avea tată, nu avea mamă, nu avea rude, nu se afla nimeni, care să fi scuit ceva despre el și despre sörtea lui amarită.

Intr'o zi, éta că o babă gârbovită de povara anilor și încărunțată de grijile vieții, veni sprijinită pe o cărje să vadă și densa minunea. Și cuprinsă mai mult de o surprindere nevisată, de cât de durere, ea cădu în genunchi lângă cadavru și abia când se reculesse din emoțiunea puternică a inimii, puté striga:

„E logodnicul meu, pe care l'am jelit mai bine de 50 de ani și pe care mi-l'adus Dumneșeu să-l mai văd încă odată, înainte de a mă sfârși. O săptămână înainte de cununie a intrat în pământ și de atunci nu a mai eșit“.

Atunci la toți cei de față li-se muiră inimile, vădând pe mirésa de odinoră gârbovită și veștejită, ér pe mire în totă frumuseța sa tinerescă. Lacrimi de duloșie scaldară genele tuturor, vădând svicnirea iubirei chiar și la 60 de ani. Mirele însă nu și-a deschis gura pentru a zîmbi, nici ochii pentru a-și recunoșce mirésa.

A doua zi, când era gata grópa în cimiter și minerii aduceau cadavru să-l așede spre odihna vecinică, veni și mirésa de odinoră, aducéud o cutie, din care desfăcu cravata cea cu flori roșii. Îl împodobi și-l însoți îmbrăcată în haine de sərbătoare ca la cununie, ér nu ca la înmormântare. Când îl lasară în mormânt, dise și densa: „Dormi, iubite, dormi în pace în patul tén rece, și nu te plânge de urit! Eu mai am puțin de lucru, dér peste o zi-doué îți urmez. În curéud se vor ivi zorile zilei, căci viața nu rămâne în pământ“.

Dise și se depártă, mai privind odată îndrét.

„Solomonar.“

Neamțul.

(Anecdotă populă a din Bucovina.)
De S. Fl. Marian.

În vremile vechi, pe când nu umbla nimeni cu surtuc crăpat dinapoi, ca în ziua de astăzi, s'a întélnit pe drum un Neamț cu dracul și, călătorind împreună, îi dise acesta:

— Măi Neamțule! hai să facem toc-melă, să mă duci tu în cărcă cât va ține cântecul meu pe care-l voi cânta eu, și apoi te voi duce și eu pe tine cât vei cânta și tu.

— Bine! dise Neamțul — sui în cărcă Dracul se sui și începu a cânta. După vre-o câteva mile de cale însă, își sfârși cântecul. Se sui apoi Neamțul în cărcă dracului și începú și el a cânta: „hodiridi, hodira, hodiridi, nodira“...

Vădând dracul că duce pe Neamț întreit așa de mult pe cât fu singur dus, și că tot nu mai sfârșese dise:

— Da mai ai încă mult până ce îți găta cântecul?

Dracul atunci, de trudit și de mânios ce era, arănti pe Neamț așa de amarnic de pământ, în cât i-s'a spintecat surtucul de napo prin mai multe locuri, și de atunci începe pórta Nemții surtuce spintecate. Afel, fără trântelă, nici dracul n'ar fi săpat de cântecul Neamțului.

Strigături din joc,

adunate de Valeriu Roșca, de la feciori și fete din comuna Ungra comit. Târnava-mare.

M'a făcut mama Lunea
Să mi fie dragă lumea.
Pe mândra-o fă u'o Joi
Să ne iubim amândoi.

M'a făcut mama într'un scooc
Să fiu ca dracu la joc
Și la lucru ca butucu,
Er la mâncare ca lupu.

Badea cu curele multe
Nu scóte un plug din curte.
Badea numai c'o curea
Scóte trei alătorea.

Mândra 'naltă și voinică
Dorme lângă mămăligă
Mămăliga fierbe în olă
Ea cu somnu se omórá,
Mămăliga clocotescé
Ea cu somnu se topescé.

Munte, munte petró sécă
Lasă voinicii să trecă,
Să trecă la ciobănie
Să scape de cătănie.

Vremea-i să mă duc acasă
Déră Némțu nu mă lasă;
Lasă-mă Némțule acasă
Că érba-i bună de cósă
Și grăul de secerat
Și mândra de măritat.

Cătnaire-ăși fără frică
De mi-ar fi mândra mai mică
Dér mi-e mândra mărișóră
După feciori se omórá.

După ea să nu ne-o ia,
Să ne dea alta mai rea,
După ea copii feciori
Că-i cu stnu plu de flori,
Florile să le luăm
Și pe ea s'o sărutăm

Uitá-te sócrá la mine,
De ț-i-o părea că joc bine
Să-ți dai sturzu după mine;
De ț-i-o părea că joc réu
Ține-ți sócrá sturzu tén,
Că mie nu-mi pare réu.

Țiu-in pe dealu gol
Că mirésa n'are țol,
Da io face mirele
Când o tunde cănele.

Astă mândr'o fost a mea
Dér s'o pus o gură rea
De ne-o stricat dragoste
Și s'o pus una mai bună
De mi-o pus'o ér în mână.

Badea 'nalt ca un stejar
Cu năframă la șerpar:
Dă-mi bade năframa mie
Să fac la două mânie,
Dă-mi-o ca s'o chindisesc
Pe două să otrăvesc.

Bată-te mán'ruțo bată
Patru-deci de zile odată,
M'ai învățat a iubi
De nu mă pot odichni
Nice ziua cu lucru,
Nice nóptea cu somnu.

Uitá-te mândr'o la viță
Nu te-amesteca 'n tărítă,
Uitá-te mândro la soit
Nu te-amesteca 'n gunoiă.

Códa Dracului.

Era cald, cum e de-obicéiú mai în tóte după ameșile de vară. — Sătul de atáta zizanie și alergare, dracul s'abate obosit la maică-sa, care își avea casă într'un cot de baltă.

Pe marginea tufișului înmlăștinat întorcea drumul mare bătut.
— Nu te-am văđut demult, sataná ușernică...

— Ce vréi, mamă, tot cu slujba...
Și diavolul dá drumul cođil de pe după gât, unde-o trecuse colac de câte-va ori. Baba sta tolănită pe un pătul jilav de papură și jupoia nisce bróșce de mâncare.

— Ți-e fóme?
— Nu.
— Dér' sete?
— Nicí.
— Îngenunche atunci aici lângă mine și lasă-te culcat în póla mea, să-ți caut în cap, ca în copilărie...
— Mângăie-mé, mamă, că sunt amărit!
— Și ce ai?
— Mă mai întreb? Nu veđi că nu poți résufla în tichnă de înádușul tāmăii...

Unde te întorci numai biserică... Și-apoi și ómenii — nu pășesc nimic, nu se vaită odată măcar să nu mă învinovățesc pe mine: dracu și ér dracu... La tot momentul mă pomenesc cu crucea 'n cap...
— Lasă, că și tu prea te amesteci în tóte....

— Da de unde, mamă? — Trec prin lume cu mâinile la piept...

Necuratul spășit și trist, își îngrópă cuminte cefa în póla bétrânei, aruncându-și códa slobodă, într'o învértire mare, până în curmezișul drumului.

— Ponos și réutate omenescă mai bine....

— O fi și asta, spurcăciunea mamei...
Dracul de trudă și de desmerdări adórme dus, jucându-și prin vis sfércul cođii, în stratul de colb de pe drumul neted.

Intr'un târdiú trece în gónă pe acolo o căruță. Când în dreptul diavolului, pac! se rupe osia... Românul nęcăjit, își dá căciula pe cefa cu ciudă și scupă nedumerit, făcându-și cruce.

— Ptiu, ducă-se pe pustii... să dau de dracu chiar pe drumul drept...

Satana sare din somn ca ars și se întorcede spriat la babă.

— Ce-i?
— Uitá-te-'n drum....

Atunci face amărit din cap:
— Ei, auđ, mamă? — Eu stau liniștit aici în pólele tale și neghiobul aruncă vina tot în spatele mele... Acum, veđi cum sunt ómenii?...

Baba suride șiret:
— Dă, dragul mamei, stai tu liniștit acasă.

Dér códa de ce ț-i-ai lásat'o 'n drum?...

MULTE ȘI DE TOTE.

O glumă a lui Frederic IV.

Acest rege prusian eșise odată des de diminéta la plimbare în apropiere de Berlin, îmbrăcat civil. De departe zări o femeie, care își bătea, de-și snopea, măgarul înhamat la o căruță cu lapte și nu voia să se misce din loc. El se apropiă de femeie și o întrebă, de ce își bate așa strașnic măgarul? Uite, d-le, răspuse femeia, nu vré dihania să se urnescă din loc, și decă nu sosesc la timp în oraș, imi pierd toți mușterii. Decă ai fi d-ta așa de bun să-l întinđi puțin de urechi, până ce-l croiesc eu cu jórda, apoi aș puté face ispravă. Ce vréi? E nărăvaș al dracului. Regele îl apucă pe măgar de urechi și întinđându-l se duse căț-va pași cu spatele înainte, ér femeia îl ardea pe dinapoi cu nuiaua, până a început măgarul să mergică în trap. — Femeia multămi domnului neconoscút și plecă. Sosind regele acasă, povesti reginei posna ce-o pățise. Pentru Dumneșeu, Fritz, — dise regina — dér decă te-ar fi văđut cineva? Ca moștenitor de tron tot mai mergea, dér acum ca rege, să faci lucruri d'al d'aste?!

— Ehei, răspuse Frederic, tata fie ertat. când era rege, pe câți măgari n'a ajutat!

I-a salvat onóra.

Cardinalul Nicolau de Cusa a scris la 1452 o carte cu titlul „Conjecturae“, în care spunea, că la 1734 lumea va perii prin un nou potop. După ce a sosit anul și nu s'a implint ceea ce a dis Cardinalul, cineva a scris din nou o carte, în care a arătat, că decă nu s'a impiint proorocia lui Cusa, n'a fost din cauza că au lipsit păcatele, ci din cauza, că n'a fost apă de ajuns, ca să-i potopescă pe toți păcătoșii.

Citadată uitare.

Un lemnar din orașelul frances Laffox, în apropiere de Agen, anume Petre. Fuzier, în vârstă de 88 ani, încetase din viață: tovarășii săi de meserie voră să i facă o înmormântare cu alaiú. Sierlin fu dus pe brațe până la cimitir și coborit în mormânt; apoi cortegiul se înapoiă la casa mortuară. Dér aci îi aștepta o tristă descoperire, cadavru zăcea încă pe pr, acoperit cu lițoliul funebru. Prietenii mortuui cam trăsaseră mult la masea, jellindu-l, și uitaseră a pune mortul în scriu înainte de a pleca cu sioriali la biseriă, așa că-l duseseră și-l îngropaseră fără a fi mortul în el.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

Lista de Vinuri din Pivnița Eszterházy

- 1) Vinuri albe, Ménes-magyaráder de masă, și vinuri sortate litru pr. 40. 50. 60, 70 cr.
- 2) Vin negru, Méneser. litru pr. 40, 50, 70 cr.
- 3) Ausbruch, litru 1 fl.
- 4) Sauvignon, litru 1 fl.
- 5) Muskat ottonel, litru 1 fl. 20.

Sauvignon și Muskat ottonel sunt podoba pivniței mele și aparțin în general flórei vinurilor, în butelii ajustate foarte frumos se potrivesc cu deosebire pentru Cadouri de Crăciun și anul nou.

WILHELM KOPONY.

Fie-care familie

an trebui să folosească în propriul ei interes numai

Cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner

ca adaus la cafeaua, ce o bea în fie-care zi.

AVISO,

pentru beutorii de vin! Pivnița Eszterházy

a fost preluată de curând de către mine în exploatare personală spre a corespunde cerințelor celor mai înalte.

O încercare va convinge pe orii și cine despre bunătatea și curățenia vinurilor cumpărate de mine personal, din podgoriile cele mai reputeate, precum și despre manipularea cea mai îngrijită a acestora.

Wilh. Kopony.

IMPORTANT

pentru cei ce
sufere cu stomacul.

Lipsa de apetit, durere de stomac, grătă, durere de cap, în urma mistuirii rele, slăbiciune de stomac, indigestiune, colică etc. Vindecă cu siguranță renumitele și veritabile

Schutzmarke.

C. Brady

PICĂTURI DE STOMAC MARIAZELL

ale lui Brady.

Mii de scrisori de mulțumită și recunoștință!
Prețul unei sticle cu instrucție 80 h.
Sticlă mare 1 e. 40 h.

Se capătă în farmacii.

Depou general: Farmacia C. Brady,
la „König v. Ungarn“ în Wien.

Se trimite franco broșura specială.

Contra 5 e. se trimite 5 sticluțe micș. Contra 4 e. 50 h. 3 sticluțe mari.

Representanța pentru Ungaria: Farmacia JOSEF v. TÜRÖK Budapest Königsasse 12.

Se avertisează contra falsificatelor. — Picăturile veritabile Mariazell, sunt precedute cu marca de sus și subscriere.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât răcare cută este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomac și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite hôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidnă și reumatism și a altor urmări de răcălă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corône 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săoun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corône 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și P. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și angros la D. Eremia Nepoții.

La URSU negru.

Recomandă
pe sf. Serbători
VINURII naturale
(alb și roșu)

în local 36, afară 32 cr. It.

Vinuri vechi,
Bere de Steinbruch,
Mâncări calde și reci,
Prețuri convenabile.

G. G. STEFANOVICI.

24 Piață, strada Inului 24.

500 fl. plătesc celui ce va
mai căpeta vre-odată
durere de dinți, orii îi va
mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(Pentru pachetare și expe. franco 96 fl.)

Bartilla (Eduard Winkler)
VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Să se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțării de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco.

Se capătă în BRAȘOV la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter piața Franc. Iosif. Jekelius, Stenner Str. Porți 21. Obert Blumena.

ATELIER (Român) de PANTOFARIE.

Subscrierul are onôrea a aduce la cunoștința On. public, din loc și jur, că a deschis un

Atelier de pantofărie,

în Brașov, Strada Băilor nr. 36, (lângă Kenyeres)

unde se efectuează totfelul de

INCĂLȚĂMINTE,

pentru bărbați dame și copii, lucrate după moda cea mai nouă, din material bun, fin și durabil,

cu prețurile cele mai ieftine.

Primesc ori-și-ce comande nouă, și totfelul de REPARATURI în ori-și-ce condițiuni, lucrate solid și cu plac, după comandă. După o praxă delungată ce o am câștigat prin străinătate mai ales în Viena mă pune în plăcută poziție de a mă oferi On. public, rogându-l tot-odată de a mă încurajia cu binevoitorul concurs, silindu-mă de a satisface tuturor cerințelor, rămân

Cu totă stima

IRODION POPISTER,
măestru-pantofar.

Brașov, strada Băilor nr. 36.

Abonați „CALICUL“!

Diac ilustrat humoristic și satiric cu prețul anual 6 cor.,
pentru streinătate 7 franci.

Calicul e scriptura adevărului. Devisa lui; „Ris cu ori-ce preț“. Publică numai articoli originali de cuprins interesant, cari decii de ani își păstrează valoarea.

„Eu — serie un abonent către redactorul nostru — cetesc „Calicul“ de două-trei-ori și n continu rid. Adese-ori la a treia cetire dan de cugetări ascunse, cari imi potențază risul!“

Cei-ce nus feciori d'ai lui bani gata, pot comanda „Calicul“ prin o corespondință postală, promițând, că vor plăti abonamentul mai târziu în deursul anului.

Abonamentele se adresează la Sibiu (Nagyszeben) către

Administrația „Calicului“.

BANCA de asigurare „TRANSYLVANIA“

intensiată la anul 1888.

SIBIU, strada Visnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

Asigurăză în cele mai avantajoșe condiții: contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiul de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc. asupra vieții omului în toate combinațiunile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, pe viață, rente etc. etc.

ASIGURĂRI POPORALE FĂRĂ CERCETARE MEDICALĂ.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900:

1.303,572 corône 15 bani.

Valori asigurate contra incendiulul: Capitale asigurate asupra vieții: 72.420,299 corône. 9.248.543 corône.

Pentru despăgubiri de incendii 3.003.550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot trimi dela: DIRECȚIUNE în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 5, et. I., curtea I., precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

14—30.

Agenturi principale:

in Arad, Brașov, Cașovia, Clușiu, Imișora și Făgăraș.

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

Cadou potrivit de sărbători

recomandăm fabricatul nostru, care la esoposia din Londra și Roma a fost premiat cu diplomă de onoare și medalie de aur, preparat din vinuri de Ardeal curate

1--10.1193

Esceientul Vin spumant (Șampanie)

și anume

Gloria sec, puțin dulce, Superbe sec, mai dulce.

Se află de vânzare la:

D-l Carl Irk, Heinrich Zintz, Alfred Kamner, Ottmar Trentina, Zoltan Gaspar, Nepoții Demeter Eremitas, și Karl Harth.

CARL HARTH & Comp
(BRAȘOV) fabricație de șampanie. (Strada lungă)

Pentru Sărbători

recomand

Torte cu Cremă,

Torte cu Smântână (Obers),

Torte cu Dulceta,

cu preț dela 2 corone în sus.

Calitatea recunoscută ca esceientă.

Cu totă stima
Cofetăria SEIDEL,
Tergul cailor.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperază

Imprumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționarii de stat, comitat și oraș, precum și la ofițeri, credit simplu și fără garanți.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă pentru răspuns.

„PECUNIA“

întreprindere de credit.

BIROUL:
Str. Poplăcii nr. 27.

Sibiu (Nagy-Szeben).

De decă de ani se întrebunțază cu mare succes contra soldinei și resmatismului KRIEGER

REPARATOR

brevetat prin lrg.

În spitalul St. Rochus (Bdpesta) din 186 casuri, 29 au dobândit deplină însănătoșare.
1 sticlă mare 2 cor., 1 sticlă mică 1 cor.
Se capătă în farmacii Se se ferescă de imitații.

Cel mai bun mijloc pentru vindecarea anemie, lipsa de apetit, galbinare, nervositate și întărire a oopiilor slabă este Preparatul KRIEGER'S

Tokajer China-Eisen-Wein.

Calitățile superioare ale acestei beuturi cu gust sunt aprecuate și de consiliu sanitar și minist. de interne au dat învoirea să se recomande.
1 sticlă mare 6— cor. 1 sticlă mică 3.20 cor

Mijloc perfect pentru curățirea feței și conservare frumseți — Efect miraculos

AKACIA-CRÉME.

Acastă vestită Créma este nevătămătoare, nu contine nici lumb, nici argint vin, înfrumțează și înviorază fața, Prevetată legal. Articol foarte placut de dame distnse.

AKACIA — Crema 2 Cor.
— Pudra 1 „
— Săpun 1 .

Depositar principal:
FARMACIA KRONEN,
BUDAPEST VIII,
Kálvin-tér.

Sa capătă la farmacii,
dar să se ceară totdeauna
„Preparatul Krieger's“

„CUNARD LINE“

Societate de navigațiune marină r. u. „ADRIA“.

Publicațiune.

Subscrisul birou al căilor ferate de stat reg. ungare încunosciunțază publicul călător, că pe basa concesiunei Nr. 112,723 dela 24 Noemvrie 1903 a ministrului de interne pe șeful acestui birou, d-l

HENRIC ARONSOHN

l'a însărcinat pentru teritoriile comitatelor

Brașov, — Făgăraș, — Treiscaune, —

Târnava-mică și Târnava-mare

a elibera bilete de călătorie valabile pentru cursele

Fiume — Newyork

înființate de societatea de navigație „CUNARD LINE“, precum și cu adunarea și transportarea emigranților la

A M E R I C A

Subsemnatul birou dă, cu promptitudine și gratuit, toate lămuririle de cari, — în virtutea art. 4 de lege din 1903, precum și în virtutea legii americane aduse la 3 Martie 1903 relativ la emigranți, — cei ce au de gând să emigreze au necesitate necondiționat

Adresa telegrafică:

Menetjegyiróda
BRASSO.

BIROUL
pentru bilete a căilor ferate ung.
BRAȘOV.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recă, inbuibare, mănăcări grele de mistuit, febrințeli, prea reci, sau viața neregulată și-au tra un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, dureți, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din buruieni exceleente și vindcătoare cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosească de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grătă, slăbiciune, vomare, dispare adese-oră după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ce: neastimpăr, celcă, bătaie de inimă, isomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delătură întrebunțând vinul de burueni. Assmenea curăță din stomac materii stricăcioase prin eșirea ușoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-oră din mistuire rea și din dispoziție toxică a ficatului. Persone cari pătimesc de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, isomnie, tângese cu înocet

Vinul de burueni dă impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. — Muțime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capătă în sticle a 3 cor. și 4 cor. în farmacii din: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldiara, Ilyfalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zăgon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bărănykut, Boldogváros, Boholcz, Szászyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarecse, V. Ila, N.-Sink, Aiud, Panticau, Kézdivásárheiy, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmaciiile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciiile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekelius la „Speranța“.

Trimite 3 sau mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria

Să se ferescă de imitație.

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spiri de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, firen anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de mizian, rădăcini calmus aa. 100. Aceste părți constituate se se amestece.